

Křehké věci

*Pramínkem tenkým crčí víno.
Nejtíšším hláskem zpívá pták.
Nevím, čím je to něčí vinou,
že probírám se pavučinou
jen kmitem řas
a jemně tak,
abych s ní rosu nesetřás.*

*Tak zachraňujem křehké věci.
Snad nejskrytější věci... Snad.
Možná i tajnou radost něčí
smlčíme jenom ptačí řečí,
tou beze slov,
s níž chodí spát
nach v růži zas – už vyhaslou.*

Oldřich Mikulášek

ZE ZASTUPITELSTVA MĚSTYSE

Usnesení č. 11 ze zasedání zastupitelstva městyse Budišov ze dne 19. 6. 2012

Upravená verze z důvodů dodržení zákona č. 101/2000 Sb, o ochraně osobních údajů

Vypuštěné údaje a přílohy jsou v plném znění k nahlédnutí oprávněným osobám (občané Budišova a vlastníci nemovitostí na budišovském katastru) na Úřadě městyse Budišov.

Návrh usnesení

zastupitelstvo městyse:

- určuje ověřovateli zápisu p. Zdeňka Sedláčka a p. Helenu Vybíralovou,
- schvaluje program zasedání zastupitelstva,
- bere na vědomí zápisy z jednání rady městyse č. 30–34,
- schvaluje rozpočtové úpravy č. 3 a 4,
schvaluje
- pořízení nového Územního plánu Budišov,
- žádost na MěÚ Třebíč, oddělení Úřad územního plánování, o zabezpečení funkce pořizovatele Územního plánu Budišov a odbornou pomoc při jeho projednávání,
- za určeného zastupitele ve věci pořizování Územního plánu Budišov určuje Ing. Ladislava Dokulila,
- účastníka ve věci pořizování Územního plánu Budišov p. Milana Doležala,
- schvaluje prodej pozemku p. č. 3524/13 o výměře 100 m² za cenu 25 Kč/m²,
- neschvaluje záměr prodeje pozemku p. č. 3473/1 o výměře 200 m²,
- schvaluje záměr směny částí pozemku p. č. 4527/2 v k. ú. Budišov,
- schvaluje přijetí daru podílu 2/20 pozemku 4360/3 KN, v k. ú. Budišov – lesní pozemek o výměře 0,0037 ha
- schvaluje závěrečný účet městyse za rok 2011, souhlasí s celoročním hospodařením, a to bez výhrad.
- ukládá zajistit odklizení dvou kmenů od ZŠ, zodpovídají p. Doležal, p. Smrček, p. Boček, p. Piňos, termín do 30. 6. 2012,
ukládá
- zajistit odklizení zakleslé větve v zámeckém parku, zodpovídají p. Doležal, p. Smrček, p. Boček, p. Piňos, termín do 30. 6. 2012,
- opravit hráz Pivovárku, zodpovídají p. Doležal, p. Smrček, p. Boček, p. Piňos, termín do 31. 7. 2012,
- nechat zpracovat tepelné audity, novou dokumentaci a žádost o dotaci na zateplení a výměnu oken v ZŠ a MŠ, zodpovídají p. Doležal, p. Švaříčková, p. Piňos, termín ihned,
- výměnu okapu a oprava fasády u školní jídelny ZŠ, zodpovídá starosta, termín do 1. 9. 2012,
- globálně řešit pozemkovou situaci v lokalitě křižovatka u lihovaru a přilehlých pozemků, zodpovídají p. Doležal, Ing. Boček, p. Piňos, p. Sedláček, termín do konce roku 2012.

Ing. Ladislav Dokulil místostarosta, Petr Piňos starosta

Usnesení č. 12 ze zasedání zastupitelstva městyse Budišov ze dne 26. 7. 2012

Upravená verze z důvodů dodržení zákona č. 101/2000 Sb, o ochraně osobních údajů

Vypuštěné údaje a přílohy jsou v plném znění k nahlédnutí oprávněným osobám (občané Budišova a vlastníci nemovitostí na budišovském katastru) na Úřadě městyse Budišov.

Návrh usnesení

zastupitelstvo městyse:

- určuje ověřovateli zápisu p. Ing. Jiřího Mana, p. Ing. Ladislava Dokulila,
- schvaluje program zasedání zastupitelstva,
- schvaluje, že se bude spolupodílet na realizaci projektu „Regionální síť mikroregionu Horácko“ realizovaném v roce 2012–2014, na jehož financování Horácko – ekologický mikroregion, jako žadatel podává žádost o dotaci do programu ROP Jihovýchod Oblast podpory: 3.3 Širokopásmové (NGA) ICT sítě.

Ing. Ladislav Dokulil místostarosta, Petr Piňos starosta

Komunikace a chodníky v Budišově

Dne 18. 7. 2012 proběhlo jednání starosty se zástupci Krajské správy a údržby silnic Vysočiny (ing. Tomáš Mátl, technicko-správní náměstek) ve věci finální úpravy povrchu krajských komunikací II. a III. třídy v našem městysi. Po dokončení kanalizace jsou již všechny sítě „v zemi“ a přestože zhotovitel zapravil postižená místa v souladu s podmínkami uvedenými ve smlouvě o poskytnutí dotace, usilují představitelé městyse o globální a dlouhodobější řešení kvality průjezdu Budišovem.

Z toho důvodu byla podána oficiální žádost o zařazení do připravovaných projektů pro rok 2013.

O tom, jaká forma rekonstrukce připadá v úvahu, bude Krajská správa a údržba silnic Vysočiny jakožto vlastník komunikace teprve jednat, ale již z prvního jednání jednoznačně vyplynulo, že současné podkladní vrstvy, budované před desítkami let, zcela nevyhovují provozu především zatížením, které je na vozovku kladeno v současné době, a bylo konstatováno, že podobný stav (a v mnoha případech i horší) je ve většině obcí Vysočiny a peníze na opravy nejsou. „Přes toto sdělení nehodláme od našeho záměru ustoupit a na zařazení do dlouhodobých plánů rekonstrukce budeme trvat“ řekl budišovský starosta Petr Piňos.

Vedení obce se podařilo zajistit z krajských dotací prostředky na výstavbu nových chodníků, a to od restaurace U Kazdů k úřadu městyse a pokračování chodníku k železničnímu přejezdu. Tyto části obce patří k nejméně frekventovanějším. Akce je přibližně z poloviny dofinancována z rozpočtu obce. Je jasné, že nám chybí chodníky i v jiných lokalitách, např. u silnice k Nárámči nebo v lokalitě U Kuchyňky, a další současné chodníky si zaslouží rekonstrukci. Proto se plánují podobné akce i do budoucna tak, aby se stav postupně zlepšoval.

Dosavadní chodníky budou opraveny po výkopech kanalizace. Představitelé městyse zajistili navíc z rozpočtu městyse povrchovou úpravu chodníků okolo hlavní silnice a také některé místní komunikace se opravují celé, přičemž je povrch nad rámec oprav po výkopech rovněž zajištěn za prostředky městyse.

ZPRÁVY

Budišovský zámek jinak

Na čtyři stovky účastníků zažilo v sobotu 30. června v budišovském zámku, předzámčí, nádvoří i zámeckém parku nevšední událost.

Již po obědě se otevřely dveře u nedaleké čistírny odpadních vod, o jejíž návštěvu byl nebývalý zájem. Od 15 hodin pak probíhala první část odpoledne, kde se měla předvést lidová řemesla a formou výstavy prezentovat obnovená korouhev na věži budišovského farního kostela, nález zbytků rotundy v Tasově a bývalé poutní místo v Pyšelu. Přitom byly v plánu vyhlídkové lety vrtulníkem. Od 18 hodin byla ohlášena prezentace dravých a nočních ptáků a večerní prohlídky budišovského zámku. S výběrem doprovodné hudby byl trochu problém, starostou požadovanou country ne a ne sehnat. Jak se uvádí dále, podařilo se – a ke všeobecné spokojenosti.

Jak to všechno bylo.

Na začátku přišli sv. Cyril s Metodějem, kteří měli před svým svátkem a po zahájení roku jim věnovaného. Prokázali velké znalosti života městyse. Detektiv Žerlok Koumes ze Scotland Yardu jim neopomněl zkontrolovat občanky, takže nakonec došel k závěru, že na rozdíl od Járy (da) Cimrmana, který v Budišově nikdy nebyl, tito učenci poblíž tehdejších Dobrušovic býti mohli.

Moravskou dechovku reprezentovala Rouchovanka, která vznikla v roce 1955 jako Dechová hudba Osvětové besedy v Rouchovanech a od roku 1967 se již jmenuje lidsky.

Ukázky lidových řemesel reprezentovali zejména kováři, kteří rozložili svá nářadí za domkem zahradníka v zámeckém parku, a o jejich práci i výtvořích byl nebývalý zájem. Podél zdí budov předzámčí za výčepem do stínu rozložili své „krámky“ řemeslníci. V perníkářce mohli někteří poznat bývalou budišovskou občanku, u výroby vařených písmenek (s ohledem na dva již zmiňované světce šlo o hlaholici) zase starostku Pyšela. Keramici zde předvedli své výtvořích a budišovští ochotníci se ukázali jako malíři lidí. O malby na sebe byl nebývalý zájem, zejména u dětí. Ale zájem byl i o výstavu v domku zahradníka, která ve fotografiích s doprovodným popisem zobrazovala historii oprav korouhve na věži budišovského kostela včetně pohledů na zlatou ozdobu věže, ocenění oprav, zápis do knihy rekordů a prezentace vznikajícího papírového modelu kostela (o tom se píše v tomto čísle více). Byly zde vidět práce na nedávno objevené tasovské rotundě i historický (historická) Pyšel, (historické Pyšelo), zkrátka sousední farnost, která kdysi byla významným poutním místem. (Někdy se musíme na názvy obcí podívat.)

Zlatým hřebem celého dne byli pak pracovníci jihlavské zoologické zahrady, kteří předvedli dravé ptáky a sovy, včetně jejich výcviku, a kdo měl zájem, mohl si opravdu ptáka podržet v ruce. Starosta o slavnosti v roce 2008 takto podržel hada – a letos držel i toho ptáka. Večerní prohlídky zámku zajišťovaly kromě profesionálních průvodkyň i mladé průvodkyně s jedním mladým průvodcem, tak jak tomu bylo i na Den muzeí. Mělo to mimo jiné i tu výhodu, že režim prohlídky si každý mohl určit sám a být déle tam, kde jej preparování živočichové nejvíce zaujali.

Country se nakonec objevilo – kapela Meandr z Mohelna, vzniklá v roce 1998, měla nakonec u všech zúčastněných velký úspěch. Bylo slyšet dokonce názor, že zpívala druhá Maršálková. Kromě Pacifiku ovšem zahráli všechno možné. I Kamelot byl – a kdo si všiml basového kytaristy (nejen pro jeho podobu s Romanem Horkým), věděl, proč se říká, že basa tvrdí muziku. Což Miroslav Hlaváč potvrdil. A když se ukázalo osvětlení zámku, které zařídila firma Elektro Ing. Klíma z Třebíče (i z Hodova), ta pravá atmosféra skutečně začala. Před 23. hodinou se pak ozvala výzva k posledním prohlídkám zámku a nastal úprk desítek zájemců tak rychle, že to nebylo možné vyfotit. Pak již se dveře do zámku zavřely.

Po půlnoci se Meandr (pojmenovaný podle zákrutu řeky Jihlavy pod Mohelenskou stěpí) se všemi rozloučil a pak již bylo nutné jen poklidit přístřešky a spokojeně se rozejít. A tak jediným zklamáním zůstalo, že původně na plakátech i jinde avizované vyhlídkové lety vrtulníkem se pro technické obtíže neuskutečnily. No, většina rady městyse stejně nelitovala, neboť výlet měl být jen pro osoby do 100 kg váhy.

Ladislav Dokulil, foto autor, Karel Pavlíček a Stanislav Bačák

Misijní rodina Donum Dei (Boží dar)

V neděli 5. srpna to v našem kostele trochu zašumělo. Před začátkem mše svaté usedly na židle v presbytáři čtyři cizinky. Po přivítání panem farářem a mši následovala krátká beseda, během níž se ženy představily a přítomné seznámily s rodinou sester misionářek Donum Dei.

Společenství sester misionářek bylo založeno v Saint-Denis ve Francii P. Marcellem Rousselem. Ten vedl dívky oddané Ježíši k tomu, aby žily mimo zdi kláštera v komunitách uprostřed světa práce. Tak může skrze ně evangelium pronikat i k těm, kdo nepřicházejí do styku s klasickým prostředím církve.

Proto sestry zřizují restaurace a jejich práce v nich je zároveň evangelizací. Rodina Domus Dei se postupem času rozrostla a má své domy po celém světě ve všech kontinentech. V roce 1987 se rodina Donum Dei přičlenila ke Karmelu. Většina sester pochází z třetího světa (např. v Budišově byly sestry z Konga, Nové Kaledonie a Vietnamu).

Devět misionářek přijelo v roce 2004 do Brna na pozvání biskupa Vojtěcha Cíkrleho. Pod Petrovem zahájila provoz restaurace misionářek Donum Dei pod názvem L'eau vive (Živá voda). Výtěžek z provozu restaurace je určen k charitativní službě misijní rodiny Domus Dei u nás i ve světě. Sestry pracují bez osobních nároků na mzdu.

Karel Pavlíček

Chovatelé opět na výbornou

Téměř pět set dospělých návštěvníků zhlédlo okresní výstavu mladých králíků a místní soutěžní výstavu o putovní pohár Městyse Budišova v odbornosti králíků, holubů a drůbeže.

O tom, že o výstavu v Budišově je vždy zájem, svědčí to, že zde vystavovali chovatelé nejen z okolí Třebíče, ale i ze Žďárska, Jihlavska, Brněnska a Znojemska. Rovněž návštěvníci výstavy byli nejen místní, ale i z celého širokého okolí.

V odbornosti králíků bylo vystaveno 146 králíků 21 plemen a barevných rázů. První místo v králících a tím i putovní pohár na rok získal vystavovatel Pavel Buček z Ivančic. Druhé místo získal Miroslav Hanzl z Třebíče a třetí byl Bohumil Pospíchal z Horního Újezdu.

Posuzovatelé králíků byli s úrovní a kvalitou vystavených zvířat velice spokojeni a udělili ještě šest čestných cen na další nejlepší kolekce a jednotlivce.

Holubů bylo vystaveno 138 kusů 23 plemen a barevných rázů. První místo získal Josef Dobrovolný z Třebíče, druhé místo Luděk Pokorný z Pavlic u Znojma a třetí místo obsadil Miroslav Novotný ze Smrku. Za holuby byly uděleny ještě další tři čestné ceny.

Drůbeže bylo vystaveno 90 kusů 25 plemen a barevných rázů. První a třetí místo získal Alois Sedlák z Budišova, druhý byl Josef Dobrovolný z Třebíče. Byly uděleny ještě tři čestné ceny za nejlepší jednotlivce.

Expozice exotů, koa a ovcí byla menší než v minulosti, přesto splnila svůj účel, většina exotů změnila majitele v podobě dětí, které si domů odnášely nějaké to malé zvířátko.

Rovněž o prodejné králíky byl velký zájem, zvláště o takzvaná masná plemena. Z drůbeže byl velký zájem hlavně o slepičky.

Základní organizace plánuje koncem listopadu nebo začátkem prosince, pokud bude zájem ze strany vystavovatelů, uspořádat okresní výstavu okrasných a užitkových holubů a prodejní výstavu králíků a chovných kohoutů.

Josef Dobrovolný

Letošní 11. ročník Mezinárodní žonglérské a divadelní dílny Aleje 2012, konané od 25. do 31. srpna v rekreačním středisku u Kundelova, ukončilo tradiční závěrečné vystoupení několika desítek kumštýřů zastupujících účastníky z několika desítek zemí, jejichž letošním lektorem byl v Argentině žijící žonglér a performátor s italskými kořeny Marco Paeletti.

Během celého večera, jímž vtipně a s noblesou provázely Adéla Kratochvílová a Dáša Trávníková, vzduchem poletovaly kužely, míčky, diváci obdivovali bravurní jízdu na jednodolce a s údivem sledovali magický pohyb koulí při kontaktním žonglování. Světelná a ohňová show na samém konci po všech stránkách zdařilého večera (dokonce i měsíc v úplňku se na chvíli zastavil nad hlavami všech a údivem sledoval, cože se to tam dole děje) byla sympatickým rozloučením jak účinkujících, tak i diváků s letošními Alejemi.

Karel Pavlíček

Barattové

Dne 1. 9. 2012 navštívili krátce Budišov potomci majitelů zámku, sourozenci paní Marina a pan Pedro Baratta z Mnichova.

Jejich cesta vedla nejdříve vlakem do Prahy a pak si přáli navštívit Havlíčkův Brod.

Tam osobně pogratulovali paní Albině Horké k jejím 91. narozeninám. Mají na ni mnoho hezkých vzpomínek.

Na návštěvě u „budišovské vychovatelky“ z doby 2. sv. války pí A. Horké

A. Horká ještě jako osmnáctiletá Albína Bednářová byla po onemocnění vychovatelky malé Mariny a Pedra povolána na budišovský zámek z kanceláře lesní správy a pověřena péčí o děti.

Byla s nimi od r. 1939 až do podzimu r. 1944, kdy děti odjely do Bavorska, aby se tam dočkaly konce války.

Od té doby žijí oba v Německu.

Setkání po mnoha letech bylo velice srdečné a na zážitky vzpomínal společně s nimi i manžel A. Horké ing. Stanislav Horký, rodák z nedalekého Hodova, který se letos také dožívá 91 roků.

Při krátké návštěvě zámku se cestovatelé krátce zúčastnili s dalšími návštěvníky i prohlídky několika místností, a to díky ochotě průvodců pí Karasové a pí Nováčkové.

Poté se prošli zámeckým parkem a pokračovali ke kostelu, kde navštívili hroby svých předků.

U hrobu rodičů a předků u kostela

Paní Marina a Pedro Baratta ocenili dosavadní uskutečněnou péči o zámek, kostel a okolí a odcestovali zpět do Prahy a vlakem do Mnichova.

Ing. Aleš Horký, Praha

Fialka

*U hájku jsem ji uviděl,
široko daleko my sami.
Kalíšek se jí lehce chvěl, –
čekala, co bude s fialkami?*

*Utrhnout... a já ne!
Kleknou si k tobě, fialko má,
pohlédnu dlouze v oči zdivené,
zda budou moje ve tvých jednou – doma.
Zdeněk Kriebel*

Z HISTORIE

Jaroslav Man – letec

Narodil se 25. 2. 1925 v Budišově. Měl dva bratry, Miroslava a Zdeňka. Po absolvování měšťanské školy nastoupil (zřejmě) letecký výcvik v Prostějově. Jaroslav Man byl vojákem – letcem. Od vojáků přešel jako pilot k tzv. bezpečnostnímu letectvu pod tehdejší Ministerstvo národní bezpečnosti.

Dne 28. října 1950 v poledních hodinách kroužil naposledy nad rodným Budišovem. Při letu do Košic se na jeho letadle typu K-65 Čáp imatrikulační značky OK-BZN (K-65 je poválečným domácím označením německého pozorovacího a kurýrního letadla Fieseler Fi-156 Storch) objevila porucha. Po mezipřistání a opravě v Brně pokračoval v letu. Vlivem špatného počasí (mlha) narazil u Plešivce na Slovensku na horský masiv a zabil se. Bylo mu 24 let.

Jeho pohřeb se všemi vojenskými poctami se konal

v Budišově dne 3. listopadu 1950 za velké účasti občanů. Za tělovýchovnou jednotu Sokol se s Jaroslavem Manem rozloučil starosta Sokola František Zejda.

Materiály:

Vojenský ústřední archiv Ministerstva obrany
Budišovská kronika, díl III. (1938–1950)

Poděkování:

Rodině Manově

Doc. Ing. Miloslavu Petráskovi, CSc., Vedoucímu katedry letecké a raketové techniky

*Sestavil Karel Pavlíček
Fotografie archiv rodiny Manových*

Letoun K 65 „Čáp“

Fotografie z roku 1942

Stojící zleva: Miroslav Schäfer, Jaroslav Man, Zdeněk Sedláček, Alois Sedláček,
Zdeněk Man, Jiří Škarek, Václav Chalupa a Stanislav Kazda
Klečící zleva: František Škarek, Zdeněk Syrový, Jaroslav Vařílek a Antonín Chalupa

MINISTERSTVO NÁRODNÍ OBRANY

Č. 6000-1/2. oddíl. 1948

DEKRET

VZHLEDEM K TOMU, ŽE JSTE ÚSPĚŠNĚ ABSOLVOVAL LETECKOU VOJEN-
SKOU AKADEMII, JMENUJI VÁS S ÚČINNOSTÍ A POŘADÍM OD

1. ČERVNA 1948

PORUČÍKEM

A USTANOVUJI VÁS ZÁROVEŇ PODLE ZÁKONA ZE DNE 24. ČERVNA 1926,
ČÍS. 103 SB., § 99, Odst. (1), ČEKATELEM NA SLUŽEBNÍ MÍSTO VE SLUŽEBNÍ
KATEGORII DŮSTOJNÍKŮ ABSOLVENTŮ VOJENSKÉ AKADEMIE.
ZÁKONTÝ ČEKATELSKÝ SLUŽEBNÍ PLAT VÁM PŘÍSLUŠÍ OD

1. ČERVNA 1948

PRAGA, 29. KVĚTEN 1948

MINISTR NÁRODNÍ OBRANY

PAN PORUČÍK LET.

Jaroslav H a n .

Náhrobek na budišovském hřbitově

Fotografie z roku 1943 (44)
Zleva: Emil Jan, Jiří Šlezinger a Zdeněk Man

Fotografie z roku 1947
Sedící zleva: Josef Chyba, Josef Zelinka – předseda MNV a Zdeněk Man
Stojící zleva: František Bednář, Emil Jan, Cyril Vrba, Václav Chalupa a Bohumil Večeřa

Z historie budišovské školy XIV

Sraz sedmdesátníků v Budišově 7. 7. 2012 (ročník 1942)

Sedící, první řada zleva: Anna Mičková – Široká, Míla Kubišová – Štěchová,
Miloslava Pospíšilová – třídní učitelka, Jiřka Pavlíčková – Dvořáková,
Anežka Trojanová – Dolíhalová, Marie Viková – Pachlová, Lída Rohovská – Nováčková,
Boža Holubářová – Doležalová a Jarka Komínková – Maršalíková

Stojící, druhá řada zleva: Lojza Pospíšil, Láďa Votava, Rost'a Tesař,
Anežka Machátová – Dobrovolná, Anežka Brodská – Marková, Anežka Zedníčková –
Veselá, Anežka Nováčková – Čihalová, Marie Vošmerová – Tomšíková,
Marie Machátová – Švihálková a Marie Teplá – Smejkalová

Stojící, třetí řada zleva: František Kratochvíl, Josef Coufal, Jarda Doležal,
Marie Suchánková – Bártrová, Jarda Klíma, Ema Pospíšil, Jarda Hort, Josef Křehlík,
Jarda Šula a Mirek Večeřa

Spolužáky určila Anežka Dobrovolná, roz. Machátová

Fotografický archiv Jiřího Doležala

Ročník 1924 v roce 1946 u odvodu

Sedící zleva: Josef Krčál, Alois Švihálek, Josef Kazda – starosta, Josef Ondráček
Stojící zleva: Cyril Nejedlý, Ladislav Pospíšil, Jiří Doležal, Jaroslav Vrba

Ročník 1924 na výroční schůzi JZD Budišov asi v roce 1972

Sedící zleva: František Musil, František Kundela
Stojící zleva: Ladislav Chyba, Miroslav Jurek, Otto Sedlák, Josef Jílek – předseda JZD,
Ladislav Pospíšil, Jan Pavlíček, Jiří Doležal

Přední řada (v uniformách) zleva: Ladislav Pospíšil, Jiří Doležal, Karel Kašpar, ?, Josef Matoušek, František Bednář, Jakub Nováček (Mihoukovice), Josef Šula (Mihoukovice)

KÁMEN ŠESTÝ

sepiolit

Jeden z mnoha kamenů ležících v neúrodných polích horského kraje sní o růži. Proč právě on? Proč právě o ní? Snad proto, že byl tak sám, snad proto, že tolik pamatoval, snad proto, že tolik znal. Vodu, věčně drzou trávu, chlad noci a žár dne, lejna koní a lidí, vítr a skrytý život hlodavců.

Růži však znal jen z doslechu. Myslel, docela bláhově, že je kamenná. Vše krásné je přece nerostného původu! Vše tajemné přece pochází z hlubin země...

Domníval se, že růže je dlážděnou cestou, na které se jednou potkají. Byl přesvědčen, že ji pozná na první pohled. V tom spočíval jeho omyl a netušil, že vše ho jen miji. Hvězdy, prach, slova, uschlé listí, vzdechy a kapky rosy.

Také růže.

Václav Vokolek

Z BUDIŠOVA A OKOLÍ

Letošní školní rok 2012/2013 je pro mnohé z nás, kteří jsme úzce spjati se životem školy, v lecčem trochu jiný.

Městys Budišov na základě požadavku novely školského zákona vyhlásil výběrové řízení na funkci ředitele školy. Po něm se změnil statutární zástupce – ředitel školy. Představitelé městyse děkují za vykonanou práci pro Budišov předchozímu řediteli Mgr. Miroslavu Konečnému. Do funkce ředitele byl podle výsledků komise od 1. 8. 2012 nově jmenován Mgr. Milan Procházka. Rada městyse se s ním setkala 26. srpna přímo v budově školy a projednala s ním možnosti dalšího rozvoje Základní školy Budišov.

Při jeho startu do školního roku dejme novému řediteli slovo.

Začíná nový školní rok

Třebaže je Budišov typická spádová obec, ani naši škole se nevyhýbá fenomén dnešní doby, který lze jednoduše označit slovy: „je málo dětí“. Na konci loňského školního roku základní školu absolvovaly dvě deváté třídy, letos máme devítku pouze jednu, taktéž první třída je pouze jedna. Snižuje se i počet pedagogů.

O organizačním zajištění a zahájení školního roku, který proběhl tentokrát trochu netradičně v zelené učebně (v parčíku před školou), jsme předem informovali na našich webových stránkách www.zsbudisov.cz. Počasí nám přálo a potěšila nás i pochvalná vyjádření některých rodičů a žáků. Další část prvního školního dne se uskutečnila v kmenových třídách.

Webové stránky momentálně inovujeme, v průběhu září doplníme informace o výsledcích dotazníků, které v prvním školním týdnu vyplňovali rodiče se svými dětmi. Ptali jsme se na zájem o ranní družinu, svačinku o velké přestávce, náboženství či lyžařský výcvikový kurz (7. tř) a letní výcvikový kurz (8. tř), na zájem o kroužky.

Názory a zájem rodičů jsou pro nás velmi důležité, stejně tak jako postoj zastupitelů městyse, ve kterém cítíme velkou oporu.

Důležitým cílem je pro nás zajistit pro žáky kvalitní výuku v odpovídajícím prostředí, dosáhnout toho, aby žáci, kteří absolvují naši školu, byli vybaveni takovými kompetencemi (dovednostmi, schopnostmi, návyky...), které jim budou prospěšné v jejich dalším životě a které budou umět využít.

Činnost školy chceme stále rozvíjet, navázat užší kontakty s veřejností a ostatními složkami obce. Budova školy si zaslouží po desetiletích své existence rekonstrukci. Městys Budišov zpracovává podklady k žádosti na výměnu oken a zateplení budovy. Plánujeme postupnou renovaci podlah ve třídách, výmalbu.

Hlavní myšlenka, ke které směřuje činnost školy, je podpora zdravého životního stylu. Nemyslíme tím pouze „na jídlo“, ale i na pohyb, smysluplné využití volného času, vztah k sobě a druhým, k přírodě, k tradicím.

Pro nastávající období přejeme žákům, aby chodili do školy rádi, odnášeli si z ní spoustu nových poznatků. Rodičům, široké veřejnosti a zástupcům zřizovatele důvěru v kroky, které podnikneme, a úctu k naší práci.

Milan Procházka, ředitel

Budišovským nespavcům

Někteří známi mi říkají, že jsem šťastný člověk a že nevím nic o životě. Své tvrzení zdůvodňují tím, že, na rozdíl od nich, netrpím nespavostí.

Tak to je svatá pravda a zná to spousta lidí. My, ti šťastní, usneme vždy, když můžeme. Na nejrůznějších místech v nejroztodivnějších tělesných polohách a v kteroukoliv denní i noční hodinu. Klimbáme u televize, chrápeme ve vlaku nebo na schůzi. Některé i v hospodě po několika pivech, ale zdůvodňují to tím, že se museli tvrdě zamyslet se zavřenýma očima. Káva na nás nepůsobí. Kniha, kterou čteme v posteli, nám po půlstránkovém čtení bolestivě padá na obličej či brýle. Naše spací kapacita je přibližně osm až čtrnáct hodin denně. Někdy nevíme, jestli to už není nějaká porucha. Nebo jsme snad tak tupí k vnějším i vnitřním podnětům, které těm nespavcům zabraňují usnout? Oni tvrdí, že je to horší než bolest. Bolest prý se dá utlumit jak spoustou prášků, tak i spánkem. No a ten ne a ne přijít!

Na léčbu nespavosti je řada osvědčených rad. Pacientu, který si stěžoval u lékaře, že myslí na tisíc věcí a proto nemůže usnout, poradí lékař, ať před spaním vypije hodně šaratice. Pak bude myslet jen na jedinou věc a třeba mezi tím běháním usne. Jiný lékař se ptá pacienta, jak zabraly prášky, které mu minule předepsal. „No, počítám tak do tří,“ odvětví pacient s kruhy pod očima. „Vidíte, jak to zabralo,“ zaraduje se ošetřovnik. „Ale někdy musím počítat až do půl čtvrté,“ zní odpověď.

„A teď už budete spát, jako když vás do vody hodí,“ říká lékař pacientovi, když mu předepsal silné uspávací. „Proboha to ne, já neumím plavat.“

Že je to naivní? Přiznávám, že ano! Protože co my, spavci, víme o utrpení našich spoluobčanů v jejich bezspánkových nocích. A taky nemohou mít žádné krásné sny, které si ve stavu bdění plníme! Super účinnou radu nemám, ale zkuste se projít večer naším městysem, nebo ve vaší „čtvrti“ – Mihoukovicích, Kundelově, nebo v Doubravě. Zaposlouchejte se, jak tiše a pak usíná naše domovina. Jak se postupně temní okna při vypínání televizorů. Zvedněte hlavu k obloze, kde jsou hvězdy jako sedmikrásky nad Budišovem. A třeba se zadaří a budete počítat jen do dvou...

Ing. Rostislav Tesař

Model kostela Nanebevzetí Panny Marie a sv. Gotharda v Budišově

František Nevoral vyrábí papírový model farního kostela v Budišově. Už je téměř hotov, zbývá jen několik dodělků. Po dokončení bude možné získat díly papírového modelu k vystřížení a složení. Informace budou v našem zpravodaji a na stránkách městyse. Zatím je možné se podívat na stránce:

<http://www.papirovemodelarstvi.cz/phpBB3/viewtopic.php?f=50&t=1211>

Z věže budišovského kostela

Rozhlednu (zatím) v Budišově nemáme. Daleký rozhled se naskýtá z věže farního kostela. Ta však není veřejně přístupná. Proto se v tomto čísle zpravodaje objevují pohledy z věže do osmi světových stran s popisem, co všechno je možné z ochozu věže vidět. Číslo před názvem určuje vzdálenost v km, číslo za názvem u vrcholů informuje o jejich nadmořské výšce v metrech.

Protože náš zpravodaj má menší formát, je zde zřetelně vidět jen nejbližší okolí. Proto budou v dalších číslech postupně k jednotlivým výhledům zobrazeny detailní pohledy do větší vzdálenosti.

Ladislav Dokulil

0,5 bioplynová stanice ZD Budišov

2 lesní školka Budišov (Valdíkovo)

15 Doudřava

11 Slavický

10 Okrašovice

16,5 Na Skalněm 557
16,5 vysílač u Boňova
8 kostel Strážov

12,5 vysílač u Klučova 536

10 okrašovičká lípa

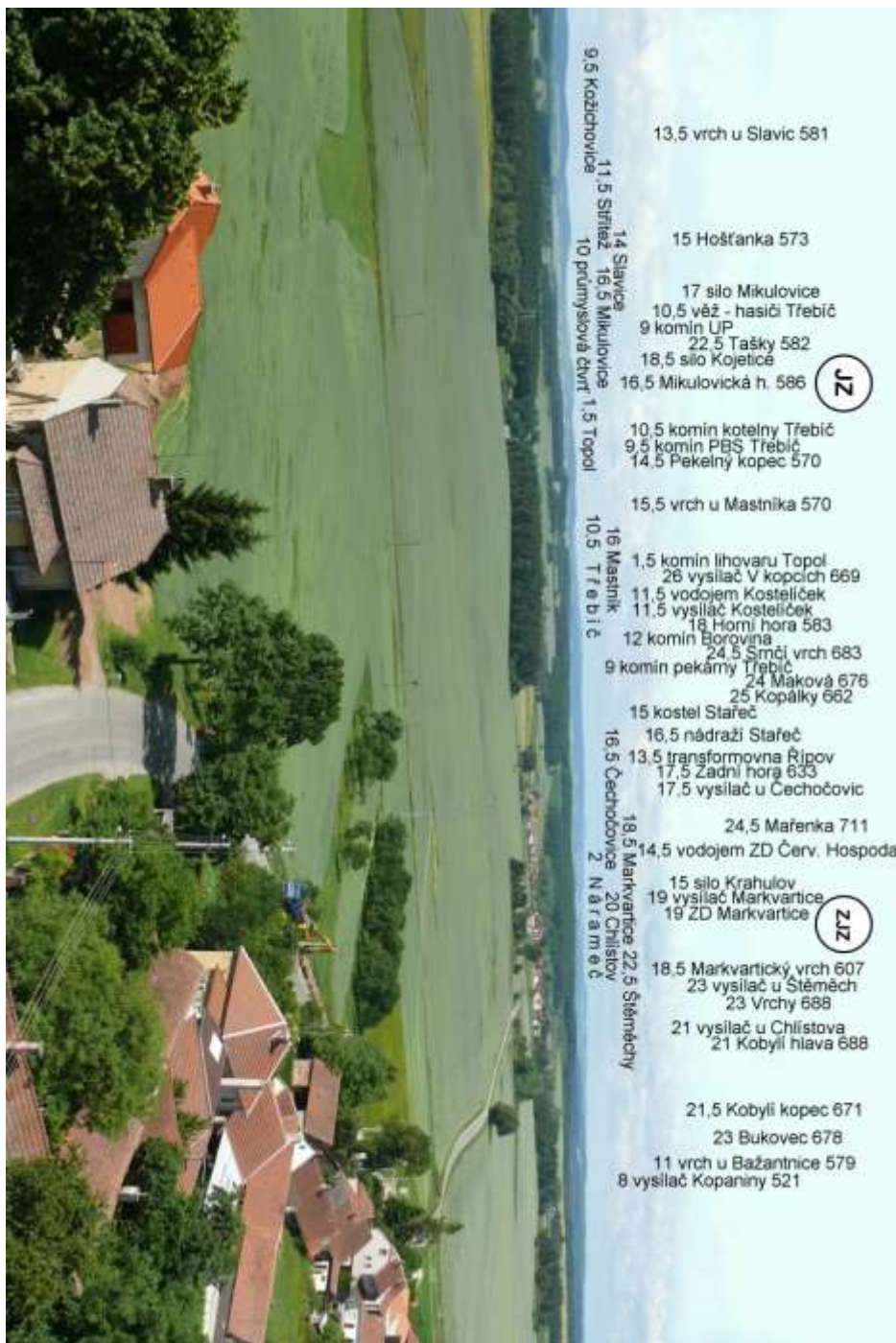
3 Valdíkovo

6 vysílač Hostákov
5,5 Křemel 493

12,5 vysílač Klučovská hora 595

13 vrch u Petrůvek 582

13,5 vrch u Slavic 581

15 Hošťanka 573

17 silo Mikulovice

10,5 věž - hasiči Třebíč

9 komin UP

22,5 Tašky 582

18,5 silo Kojetic

16,5 Mikulovická h. 586

JZ

10,5 komin kotelny Třebíč

9,5 komin PBS Třebíč

14,5 Pekelný kopec 570

15,5 vrch u Mastníka 570

10,5 Třebíč

1,5 komin lihovaru Topol

26 vysílač V kopcích 669

11,5 vodojem Kostelíček

11,5 vysílač Kostelíček

18 Horní hora 583

12 komin Borovina

24,5 Srnčí vrch 683

9 komin pekárny Třebíč

24 Maková 676

25 Kopálky 662

15 kostel Stařeč

16,5 nádraží Stařeč

13,5 transformovna Řípov

17,5 Zadní hora 633

17,5 vysílač u Čechočovic

24,5 Mařenka 711

14,5 vodojem ZD Červ. Hospoda

15 silo Krahulov

19 vysílač Markvartice

19 ZD Markvartice

ZJZ

18,5 Markvartický vrch 607

23 vysílač u Stěměch

23 Vrchy 688

21 vysílač u Chlístova

21 Kobyli hlava 688

21,5 Kobyli kopec 671

23 Bukovec 678

11 vrch u Bažantnice 579

8 vysílač Kopaniny 521

4,5 vysilač u Rudikova

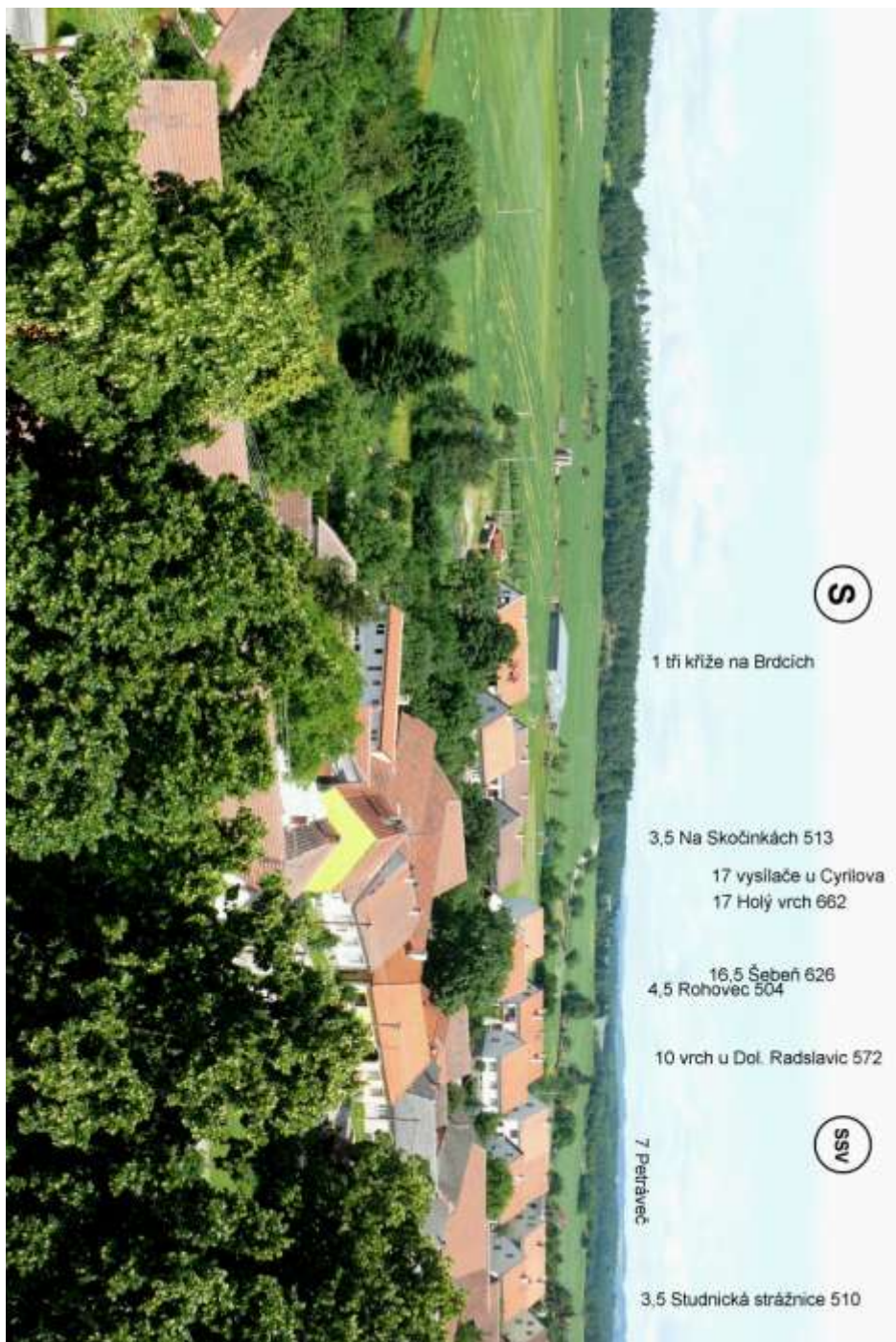
7 Babi hora 606

1,5 Brdce 538

1 vodojem Budišov

S

1 tři kříže na Brdčích

3,5 Na Skočinkách 513

17 vysílače u Cyrílova

17 Holý vrch 662

16,5 Šebeří 626

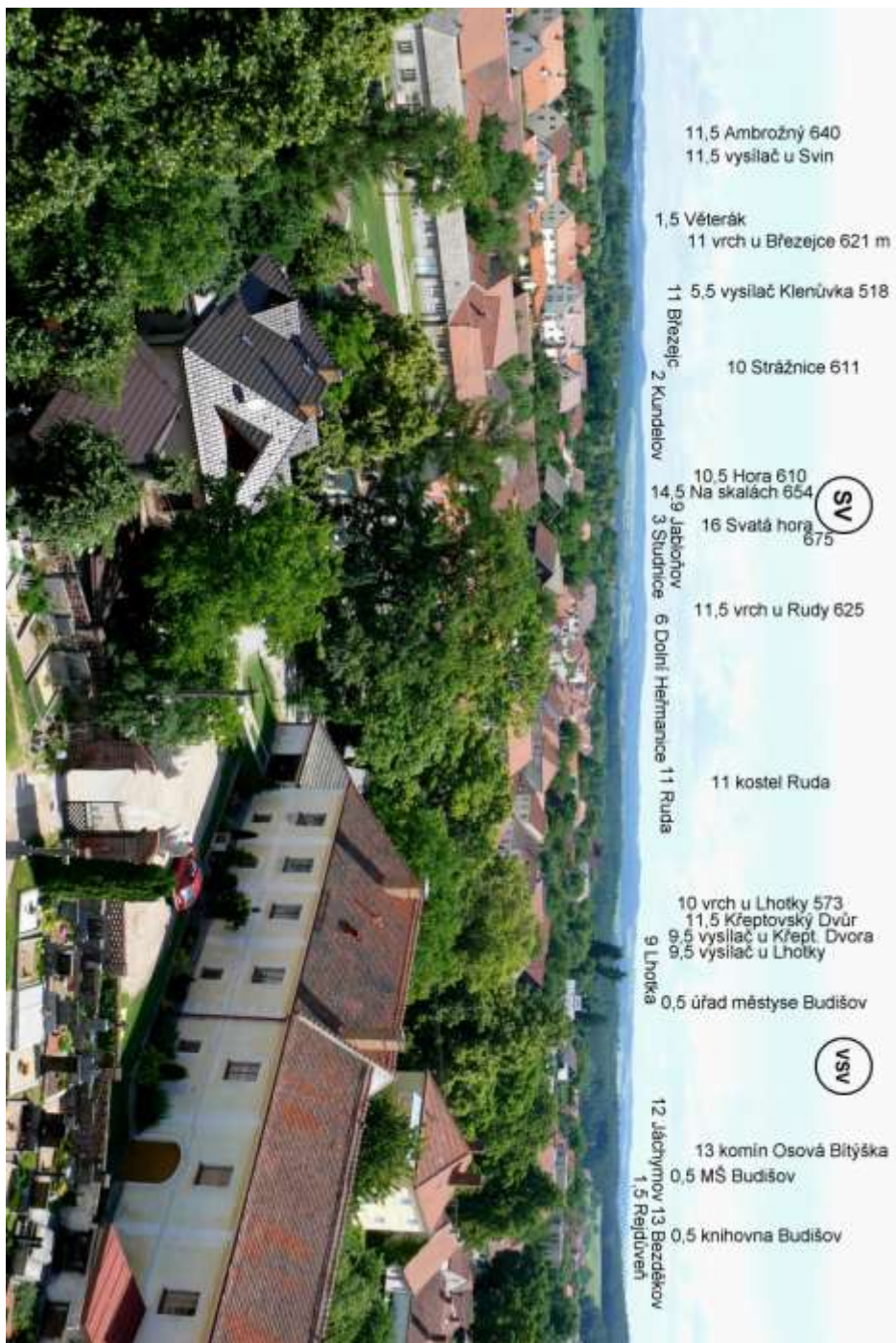
4,5 Rohovec 504

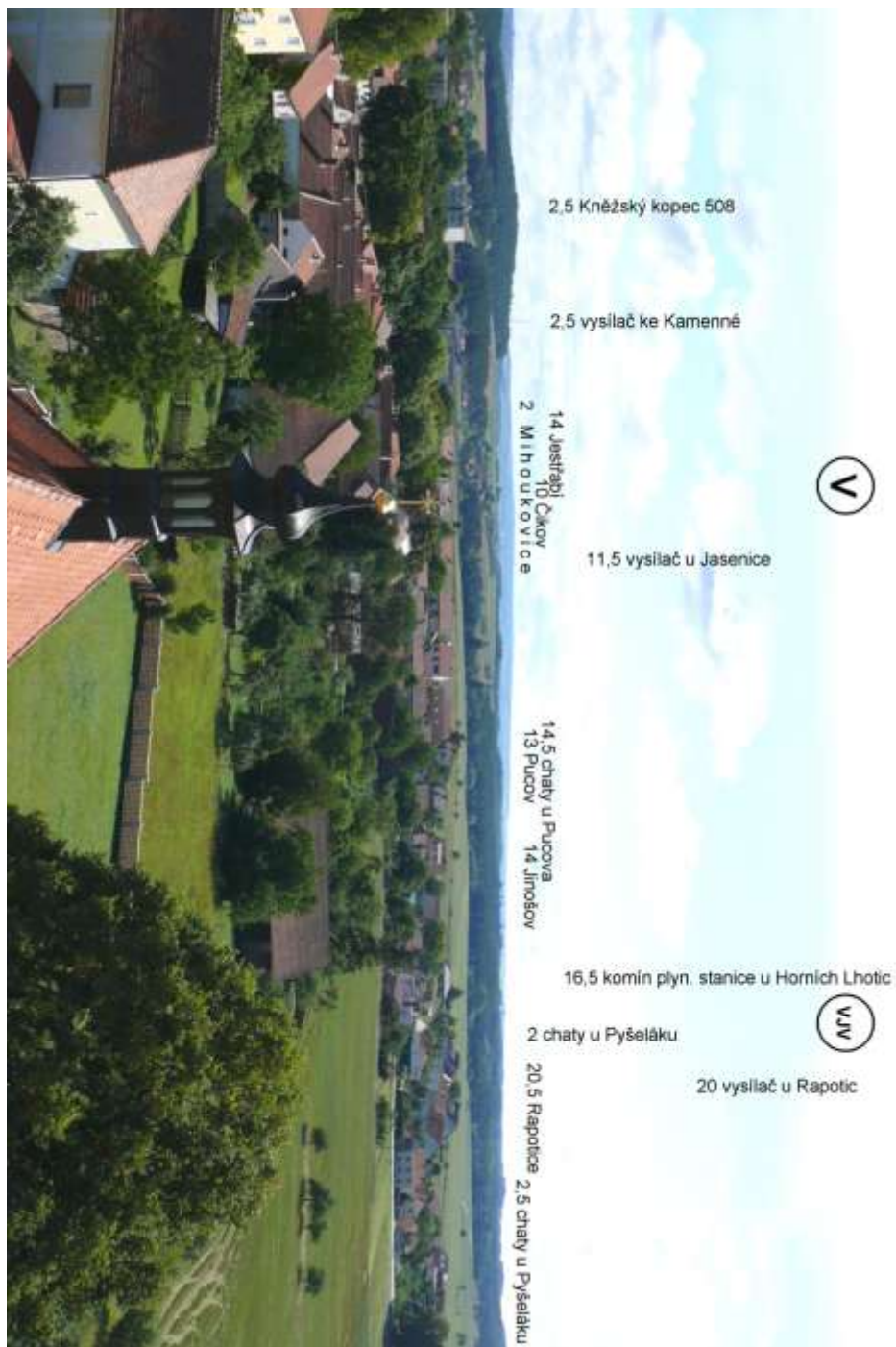
10 vrch u Dol. Radslavic 572

7 Petrávec

SSV

3,5 Studnická strážnice 510

0,5 Jazirek

0,5 kanceláre ZD Budišov

0,5 čerpadlo pohonných hmôt

0,5 Z D Budišov

1 vodojem
ZD Budišov

2 Spalný dvôr

3 Kojatin

Duše ze mlýna

Božena a František Řihákovi v roce 1995

Jako vstupní brána do mlýna slouží duším, jež sídlí na nedaleké 350 let staré lípě, jedno stále otevřené okno bez okenic. Jsou to duše mlynářů, kteří již odešli na věčnost

(ten poslední zde žijící není ani mlynářem, ani se nejmenuje Hamža nebo Řihák – duši však na mlýn právem patří).

Duše se vracejí do mlýna nejen vzpomínat, ale zároveň kontrolují stav válcových stolic, mlýnského kola, Francisovy turbíny a hospodářství vůbec. Stroje i zařízení si svoje odpracovaly a nyní již odpočívají, důstojnost si však zachovaly do dnešních dní, zvláště vodní kolo, i přes chybějící lopatky a zarezlé uložení, působí majestátně. Kuchyně svojí vysokou, až nebeskou klenbou nutí všechny příchozí usednout k dlouhému a širokému stolu uprostřed místnosti a poklábisit – a že je o čem. Ve vedlejší šalandě zbyla po Josefovi spousta historek! Kdepak se dnes asi „toulá“...

Na dvoře dodnes běhají kačeny, slepice s kuřátky a v již prázdných chlívech jako by bylo neustále slyšet chrochtání prasátek. Vybavuje se ta spousta zabíjaček, draní peří a práce s tím spojená. Na dvoře se dokonce prochází páv. Ten prý rozevře svůj chvost, jen když se mu chce – dnes se mu nechtělo.

Mezi tím neustále protéká voda z náhonu. Ten si ji na chvíli půjčí z řeky Oslavy a po průchodu pilou nebo Francisovou turbínou, která rozsvěcuje žárovky v celém mlýně, ji po několika stovkách metrů řece navrací zpět.

Hukot včel v koruně rozkvetlé lípy pomalu slábne a to je neklamné znamení k návratu. Není to však na dlouho, zítra se do mlýna duše vracejí zas – za ty roky cestu znají...

Karel Pavlíček

Budišov se směje i pláče

Budišov je sice různě po kopcovité krajině rozházená množina domů, obchodů, hospod, zelených parků, ulic, kostela k zamyšlení, sportovišť k prožitku tělesnému a o kus dál modré plochy rybníků, ale duši, tu mu dávají jeho obyvatelé. A protože jsme to my, lidé trpící i radující se, náš městys to dělá s námi. Přece my jej ožívujeme svým jednáním, svými vážnými hovory, výkřiky radosti, když třeba vyhrají naši fotbalisté. Hudbou, linoucí se do prostoru Budišova ze zahrad při nějaké oslavné párty. Ale i hlukem a troubením automobilů i vlaku, nebo zas tichem, když se konečně před večerem ztišíme. Prožíváme s Budišovem, naším domovem, někdy Kocourkovem, budoucím hrobu příkrovem, záchytným přístavem, náš denní, autentický život.

Někde jsem četl, že lidé vlastně hrají svoje role, jakési divadlo „na živo“. Někdy komedie, jindy zase frašky i milostná dramata, lidské tragédie, manželské grotesky o mnoha dějstvích i sladký život po Budišovsku. Někdy jste rodiče, jindy spolupracovníci, poté kamarádi v hospodě a v noci třeba milenci.

Náš městys s námi sdílí naše osudy. Je rozradostněný, když se podaří dobrá věc, třeba čarodějnice, hezké představení amatérských divadelníků, anebo je veselá svatba či setkání rodáků po mnoha letech. Smutní, když se stane nějaká nepříjemná událost. Pláče, jako teď, když jsme pochovali nám blízké sousedy...

Nebo jako tuhle v motoráčku ze Studence. „Babi, a ploč žikáš dědovi ty stalej kozle, dyž on se menuje děda?“ hlasitě na celou kabinu „šeptá“ malá vnučka. A tak jsme se smáli a smál se i Budišov, nebo se aspoň laskavě usmíval na ten Boží proměnlivý svět...

Ing. Rostislav Tesar

Ohlédnutí za projektem Perspektiva aneb učíme s projekty II

Školním rokem 2011/2012 byl završen projekt Perspektiva aneb učíme s projekty II, který byl realizován z Operačního programu vzdělávání pro konkurenceschopnost. Žákům bylo v uplynulých třech letech nabídnuto třináct aktivit (Žijeme zdravě, Sběrové dny, Jarmark, Učíme v naší zahradě, Stromy, Multikulturní dny, Podzimní variace, Školní publicistika, Matematika, Parlament, Já a moje angličtina, Člověk a technika, Zpíváme společně), které se promítaly do výchovně vzdělávacího procesu. Aktivit byly realizovány formou projektů, projektového vyučování a svým obsahem navazovaly a inovovaly výstupy z ŠVP ZV.

Projekt byl hodnocen kladně i přes průběžné obtíže. Byla vytvořena sada sborníků, výukových materiálů, pracovních listů, které budou sloužit k využití ve výuce v dalších letech. Děti byly nejkładněji hodnoceny projektové dny (např. Multikulturní den, Den zdraví, Elektřina, Komunikace, Jablíčkové tvoření, Brambory, Adventní tvoření, atd.)

V rámci projektu se podařilo vytvořit multimediální učebnu s technickým vybavením na vysoké úrovni, která je hojně využívána po celý školní rok.

Cíl projektu Perspektiva aneb učíme s projekty II byl naplněn, došlo k implementaci a inovaci výchovně vzdělávacího procesu.

Za projekt Perspektiva aneb učíme s projekty II

Milan Procházka, hlavní manažer projektu, Jana Smrčková, asistent manažera

Není projekt jako projekt

Rok se sešel s rokem a na naší škole se pořádal další Multikulturní den. Pořadové číslo měl sedm, v rámci projektu Perspektiva II aneb učíme s projekty byl třetím v pořadí.

Možná si říkáte, co to ta MULTIKULTURA vlastně je. Jedná se o průřezové téma ŠVP ZV. Se školními vzdělávacími programy základního vzdělání – ŠVP ZV – pracují školy od roku 2007.

Slovo MULTI znamená mnoho a obsah kultury je všeobecně znám. Tak tedy význam slova se dá přeložit jako „mnoho kultury“. Pro školy to představuje pravidelně se zabývat kulturními vztahy ve škole a cíleně je rozvíjet, budovat a utvářet. Pro dnešní společnost docela příhodné, ne?

V Multikulturních dnech – MKD – se žáci seznamují s tradicemi, způsobem života, hodnotami různých kultur a jejich odkazem. Učí žáky respektovat svoji identitu, lidská práva a povinnosti, pomáhat si navzájem, objevovat jedinečnost každého člověka. Být zodpovědný za své jednání a chování. Snažit se budovat pozitivní mezilidské vztahy mezi sebou, ale i mezi všemi pracovníky školy.

Letošní MKD měl téma Středověká Evropa a multikulturní vztahy ve feudální společnosti.

Žáci se rozdělili do sedmnácti dílen. Ty – jako již tradičně – se skládaly z dětí z různých ročníků.

Tato priorita dílen učí žáky komunikovat napříč všemi věkovými kategoriemi. Vytváří se nové vazby, vztahy a žáci se musí přizpůsobit právě vzniklým situacím. Což je docela náročné. Na základě evaluačních dotazníků pro učitele a žáky, vyplývá fakt, že právě tyto okolnosti žáci s úspěchem překonávají. Hlavně na prvním stupni je viditelné, jak starší děti umí pomoci mladším, ukázat jim způsob práce či postupu, nabídnout řešení a pomoc. Prvňáčci, i děti z dalších nižších ročníků, si toho hodně považují a navazují tak osobnostní vztah k „velkým“, kteří jim pomáhali. Na druhém stupni většinou nejstarší žáci přebírají aktivitu – při řešení zadaného úkolu – do svých rukou a vedou mladší spolužáky. Jen ve výjimečných případech žáci byli se svými skupinami nespokojeni.

Také záleželo na nabídnutém tématu dílny. Děti všech věkových kategorií preferují praktické činnosti. Pokud se jedná o naučnou dílnu, nebývá žáky tak kladně hodnocena, jako dílny rukodělné. Což je přirozené. O to větší ocenění zaslouží učitelé, kteří se i přes tento fakt pustili do dílen naučných.

Dílny svým obsahem byly velmi přitažlivé. Děti se mohly ocitnout na dvoře Karla IV., poznat jeho osobu, seznámit se stavbou a způsobem života na středověkých hradech, uvařit si typický středověký pokrm, navštívit dílnu řemesel a sledovat, která povolání, řemesla se zachovala do dnešní doby, seznámit se se základy heraldiky a vytvořit si vlastní erb.

Na druhém stupni si žáci mohli vytvořit oblečení rytířů a obléci se do něj, vyrobit si husitské zbraně, seznámit se se středověkými hrady, drátkovat, plout na objevných zámořských cestách, mixovat středověkou hudbu, nahlédnout do Českého království a objevovat jeho světky či světky. Naučit se středověkou násobilku a způsob počítání, či vyvozování násobků. (Pro některé žáky byl tento způsob hodně přínosný.)

Na všechny dílny se učitelé řádně připravili. Bylo to patrné z hodnocení žáků, ale i samotných učitelů.

Multikultura není jen izolovaný pojem, ale právě tyto projekty ukazují smyslnost naplňování jejich cílů. Jsou logickým vyústěním veškeré pedagogické práce.

Druhou část MKD vyplnila neobyčejná osobnost společensko-kulturního dění a jeho odkazu.

Učitelé Zdeňku Smrčkovi se podařilo pozvat k nám do školy veterána II. světové války, pilota RAF plukovníka Emila Bočka. Doprovázel jej spisovatel Tomáš Jambor. Záštitu besedy a organizační zajištění převzal městyš Budišov.

Velmi poutavou a zajímavou formou tento „rytíř nebe“ vyprávěl o osudu svém i svých kamarádů z II. světové války. Jedinečnost vyprávění byla v obsahovém sdělení, které navazovalo na multikulturní cíle, přátelství, zodpovědnost jeden za druhého, hrdinství, ochotu obětovat sám sebe pro vlast. Priority, kterým mnozí z nás již přestávají rozumět a stávají se spíše pohádkovými formulacemi vzdálené minulosti.

Besedě byl přítomen i regionální tisk, byla pozvána i veřejnost.

Propojení rytířských ctností středověku s rytířskými zásadami letců RAF mělo na účastníky besedy velký emocionální vliv. Žáci svým vlastním slovníkem plukovníka Emila Bočka označovali za „BORCE“. A je to tak. S takovými renesančními lidmi, s morálním profilem a zásadami, se dnes setkáváme již jen zřídka.

A proto přejí dnešní generaci, všem občanům, žákům a učitelům naší školy, a nejen naší, aby slovo MULTIKULTURA se nestalo jen prázdným pojmem a frází, kterou používáme, protože musíme. Abychom se jeho obsah a význam snažili naplňovat nejen v projektových dnech, ale aby se stal součástí našeho myšlení, konání a jednání.

Lektorka aktivity MKD Jana Smrčková

Sbor dobrovolných hasičů Hodov

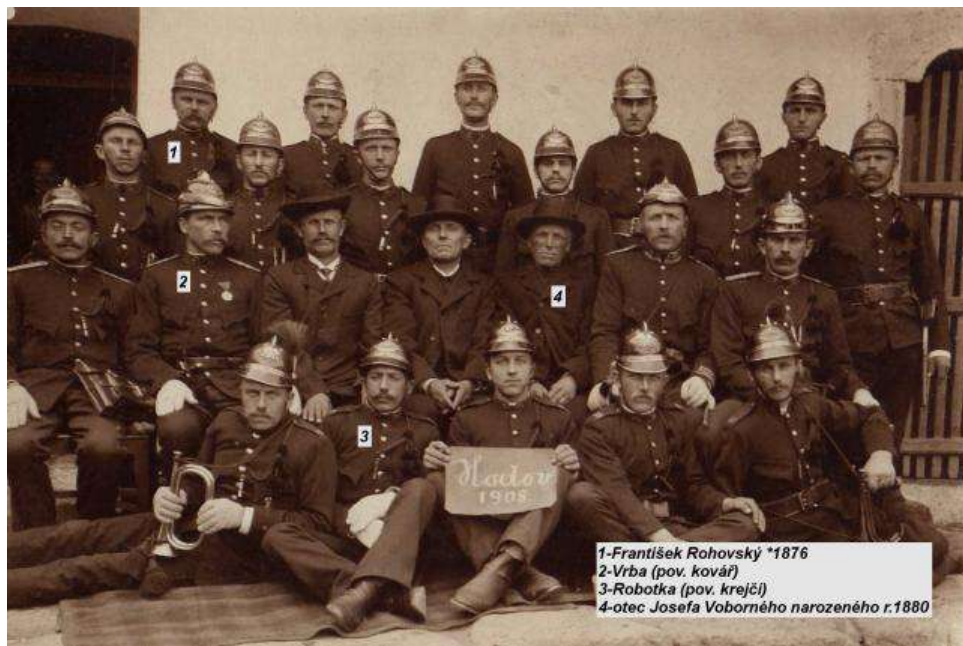
Sbor dobrovolných hasičů v Hodově byl založen r. 1897 panem učitelem Švarcem a Františkem Kudrnou, který se stal i starostou hasičů, další členové Josef Jaša – místostarosta, František Dobrovolný – náčelník, Jan Mejzlík – podnáčelník, Gotthard Vrba – četař, Josef Vít – pokladník a Jan Pospíšil.

Obec vystavěla hasičské skladiště, které bylo i se stříkačem 5. června 1898 posvěceno.

Z důvodu častých výskytu požárů si sbor v roce 1910 pořídil berlovou stříkačku za 120 Kč a 40 m hadic od firmy Josefa Lukse v Chocni. Od založení sboru až po rok 1934 bylo činných 20 členů a rok od roku se počet dobrovolníků zvyšoval až na současných 89 členů. Z historie se zachovala jediná fotka.

V roce 1937 byla zakoupena dvoukolá motorová stříkačka za 24 500 Kčs od firmy Ztratilék z Vysokého Mýta. V roce 1982 byla sboru přidělená nová motorová a daleko modernizovaná stříkačka PS 12, která slouží dodnes převážně k požárním zásahům. Z důvodů založení sportovních družstev byla zakoupena motorová stříkačka PS 15, na které se finančně podílela obec Hodov a sbor. V současnosti si sbor zakoupil za finanční

pomoci obce motorovou stříkačku PS 20, která je využívána pouze k sportovním soutěžím.

V roce 1949 si sbor pořídil vozidlo pro potřeby hasičského sboru. Současně sloužilo i jako sanitní vozidlo, které se v roce 1973 nahradilo vozidlem Garant a v roce 1981 byla zakoupena Avia, která sloužila až do roku 2005. Od roku 2005 sbor dostal darem nové terénní vozidlo značky Opel Frontera.

Jak už bylo zmíněno v současně době, má sbor dobrovolných hasičů 89 členů, z toho tvoří šestičlenný výbor Večeřa Oldřich – starosta, Chyba Jaroslav – velitel, Robotka Josef – zástupce velitele, Večeřa Miloš – vedoucí mládeže, Mašek Josef – jednatel a Mahel Roman – pokladník. Byla zřízena i zásahová jednotka, která se skládá z 18 členů a spadá do kategorie JPO.

SDH má v současně době 5 sportovních družstev. Jsou to to muži nad 35 let, muži do 35 let, ženy, starší žáci a mladší žáci.

Družstvo mužů nad 35 let „veteráni“ se účastní pouze okrskových soutěží.

Sportovní družstvo mužů do 35 let bylo založeno v roce 2006. Členové družstva: Klíma Dominik, Mezlik Jiří, Vít Vojtěch, Komínek Tomáš, Večeřa Miloš, Chyba Jaroslav, Mrňa Aleš, Večeřa Lukáš a Ošmera Lukáš. Každý rok si kluci ze soutěží dovezou cenné poháry.

Družstvo žen bylo založeno v roce 2012 ve složení: Vítová Kristýna, Komínková Monika, Prachařová Jana, Šulová Marcela, Klímová Anežka, Chybová Romana a Šulová Pavlína. Za krátkou dobu své existence se ženy zúčastnily 5 soutěží a získaly několik pohárových ocenění.

Družstvo starších žáků bylo založeno v roce 2008 ve složení: Voborná Nikola, Mezlíková Sabina, Zahrádka Vojtěch, Klíma Marek, Vít Robin, Zahrádka Jirka, Hort Jiří. Pravidelně se zúčastní okrskových a pohárových soutěží, odkud si odváží poháry a další ocenění.

Družstvo mladých žáků vzniklo ve stejný rok ve složení: Šindelář David, Trnková Pavlína, Večeřa Michal, Hortová Kateřina, Trnková Simona, Vít Jaroslav, Zahrádka Marek. I ti si odváží poháry a další ocenění z okrskových a pohárových soutěží.

Sbor se podílí i na kulturních akcích, které představuje každoroční masopustní průvod obcí a taneční zábavy, konané v požární zbrojnici a na tréninkovém hřišti, i na hasičských brigádách.

SDH Hodov

Použité materiály: Hasičská kronika a fotomateriály

Fotky ze soutěží a naší činnosti můžete shlédnout na webových stránkách <http://sdhhodov.rajce.idnes.cz> nebo na <http://www.hodov.cz>.

Zkamenělá baba u Pocoucova

Když přijíždíme od Velkého Meziříčí do Třebíče, na posledním kopečku, odkud je nádherný pohled na město, si můžeme po levé straně všimnout zvláště tvarovaného kamene. Siluetou připomíná kříž, někdo v něm může vidět shrbenou postavu staré ženy. Kámen je všeobecně známý jako Pocoucovská baba. Od roku 1963 je veden ve Státním seznamu nemovitých kulturních památek pod číslem 23473/7 – 2966.

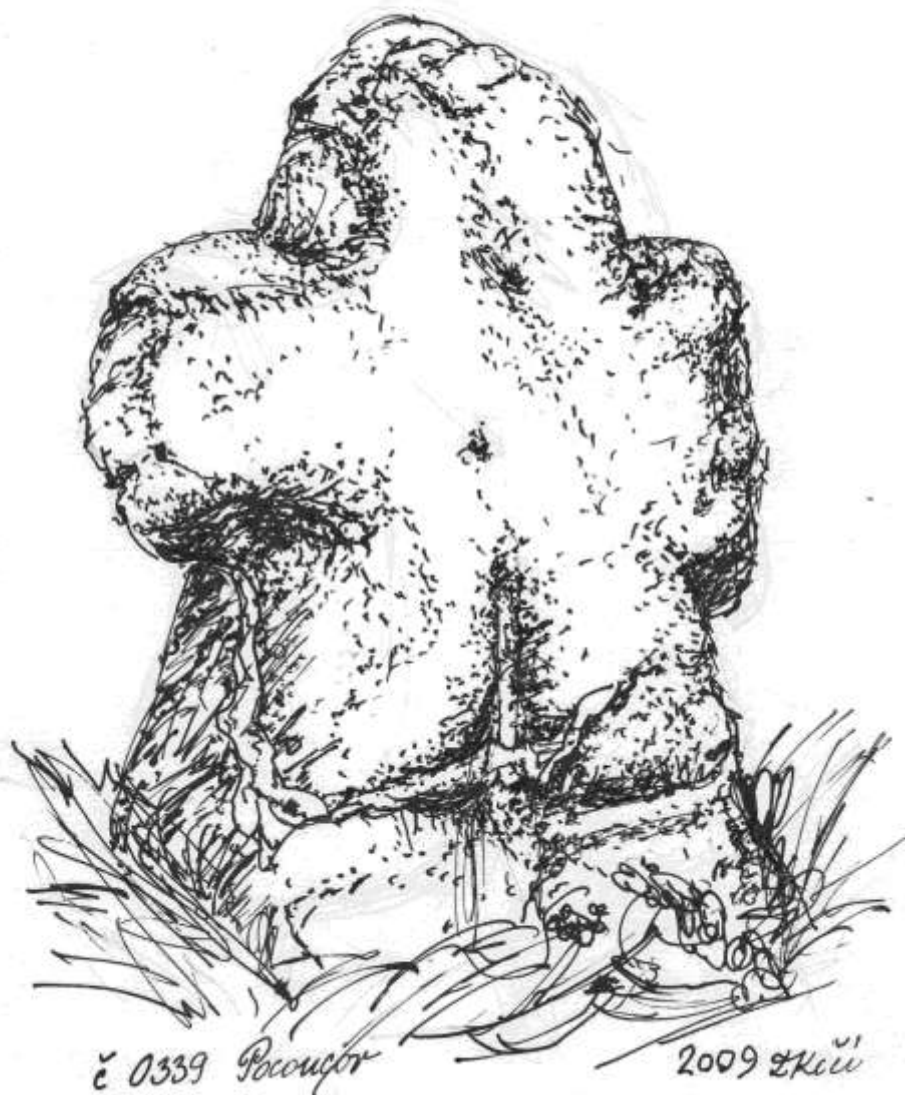
Materiál kamene je žula, ve které je znatelná křemenná žíla. Jak horní část kříže, tak i obě ramena jsou zakulacená. Právě rameno, snad dříve bylo uražené, je kratší. Uprostřed ramen býval čitelný letopočet 1622 a při patě kříže vyrytý křížek. MUDr. Leopold Fritz (1803–1895) při popisu tohoto kamene kromě jiného uvádí: „...Pod levým bokem až na zem nakreslen jest pouhými lineami křížku podobný meč.“ Křížek je vyryt i na zadní straně kamene. Předpokládá se, že letopočet i vrypy byly do kamene vepsány později. Kámen bude podstatně starší, ale v žádném případě nebude zasahovat do dob příchodu Cyrila a Metoděje. Záznamy o výšce kříže se za posledních zhruba 130 let pohybují od 77 cm (Fr. Peštál – měřeno v r. 1936) po 110 cm (Fr. Příkryl – před rokem 1907). Šířka v místech ramen od 50 do 59 cm. Síla se také různí od 23 do 35 cm.

A nyní se podívejme trochu do historie a řekněme si, co bylo o bábě napsáno. Matěj Mikšíček (1815–1897), rodák z Toužína u Dačic, byl snad první, který ve své práci Sběrka pověstí moravských a slezských, svazek IV, která vyšla roku 1845, napsal umělou pověst Zkamenělá baba u Pocoucova. Bábu tenkrát pojmenoval Marina. Bylo prokázáno, že se inspiroval z knih německého autora Hormayera. Další sběratel pohádek a pověstí Stanislav Menšík z Jemnice roku 1862 pojmenoval bábu Alrunou (jméno náleželo germánské věštkyni). Pravděpodobně je přejal od pohádkáře Jakoba Grimma.

Dá se předpokládat, že na základě těchto autorů se podobným kamenným křížům začalo říkat „baby“. V případě pocoucovské se uvažovalo o tom, že je to bývalá socha pohanské bohyně Báby, přetesaná v prvních dobách křesťanských na kříž. Tyto velmi staré kamenné kříže byly (a někde stále jsou) spojovány s cestou Cyrila a Metoděje, jejímž cílem bylo šíření křesťanství na tehdy pohanskou Moravu.

Karel Křivý (1860–1933) uvádí: „Památkem slovanských věrozvěstcův u nás jest Cyrillo-Methodějský či byzantský kříž u Třebíče. Prastarý tento památník misijní cesty sv. apoštolův považuje lid náš za skamenělou babu, bezpochyby pro nápadnou podobu“. V časopise Muzejního spolku Olomouckého z roku 1886 popisuje profesor J. Havelka kříž Baba u Třebíče a zastává stejnou teorii, jako Karel Křivý a stejného názoru je i Dr. František Příkryl ve své knize z roku 1907 SS. Cyrill a Method v památkách starožitných na Moravě a ve Slezsku.

Z regionálních autorů, kteří se zabývají Babou, bych znovu upozornil na K. Křivého, jehož pověsti doplňovaly knihu Hejtmanství třebíčské z roku 1921. Dále bych vyzvedl Jana Dokulila (1887–1957), rodáka z Nové Vsi, který ve své knize Náš kraj v pověstech a lidovém vyprávění, vydané v roce 1936, uvádí dvě verze pověsti – Potrestaná kořenářka a zveršovanou pověst Zkamenělá baba (v knize je i tato myšlenka: Pověsti obohacují náš vztah k domovu, díky vyznařující hluboké lásce k rodnému kraji). Tuto pověst také autor zdramatizoval a hrála se jako působivá divadelní hra pro děti a dospělé v Třebíči, Trnavě a jinde.

Pověst zpracovali také Miroslav Hedbávný, Ludmila Klukanová, píše o ní Petr Chňoupek, Radek Zejda, Josef Beneš, Arnošt Tvarůžek i Hynek Jurman. Mezi těmito autory je i Vladimír Preclík, od něhož se mi líbí poslední věta z pověsti *Trpyt zlata* z knihy *Kameny pokání*, vydané v roce 1992: „Bába stala se kamenem schopným čelit drsnému počasí Vysočiny a staletím, a bude stát v Pocoucově u silnice nad Třebíči tak dlouho, než se lidé odnaučí chamtivosti.“ Já znám čtyři varianty pověsti o tomto zajímavém památném kameni. Dle mých tipů si můžete sami nalézt jednotlivá podání a najít si pro sebe tu pověst, která se vám bude nejvíce zamlouvat.

A nakonec bych chtěl přidat osobní zážitek související s tímto kamenem. Bylo to v září 2008, seděli jsme na dvorku pana Ing. J. D. v Rudíkově a já jsem se tohoto energického a čilého osmdesátníka vyptával na vše možné. Když přišla řeč na Pocoucovskou bábu, překvapil mě sdělením: „Víte, já si ještě jako malý kluk pamatuji, že když někdo z obce poprvé šel nebo jel na povoze do Třebíče, bylo takovou morální povinností u Baby zastavit, přelézt strouhu a políbit jí p...l.“

V současnosti není možné u Baby, kvůli silnému provozu, zastavit. Až pojedete kolem, alespoň si ji prohlédněte, jelikož obdivuhodný pohled si tato minimálně 390 let stará krasavice zaslouží.

Přeji pěkný podzim a vydařeně toulky přírodou.

Eman Nožička, kresba D. Kočí

Poznámka redakce

Jako doplnění tohoto textu si dovoluujeme uvést alespoň zkrácenou verzi pověsti podle Jana Dokulila.

V lese žila kořenářka známá v celém širokém okolí. Zdarma vyhojila rány a peněz nevzala. Jednou večer se vydala v nedalekou dolinu pro vzácnou bylinu. Najednou zaslechla výkřik a nějaký pád blízko rokle, kde stál osedlaný kůň. Po chvíli našla za balvanem těžce zraněného jezdce. Bába jej ošetřila, opatrně mu pomohla do sedla a s koněm dovedla ke své chýši. Vyzkoušela na něm množství divotvorných léků, až se jí po dlouhé době podařilo jeho život zachránit. Ten jí za pomoc nabízel měšec zlata, který bába odmítla se slovy, že zadarmo léčí kohokoli. Jezdec před odjezdem nechal v nestřeženém okamžiku měšec ležet na stole a odjel.

Bába jej po chvíli našla a měla starost, kam měšec uschovat, aby jej někdo neukradl. Mezitím ji zmámilo kouzlo zlata, lakotou jí ztvrdlo srdce. Léčit víc už nechodila choré lidi do vesnic, jenom léky posílala, kdo zaplatil.

Jednou přišla chudá žena s těžce nemocným děckem k bábě. Ta chtěla zlato, které žena neměla, a tak ji odmítla. Zoufalá matka se vztyčila a bábu proklela se slovy, ať zkamení.

Bába dál bydlela v chýši. Jednoho dne přišla hrozná bouře a u dveří zabušil poutník, který jí slíbil, že se jí bohatě odmění zlatem za nocleh. Bába, jak to uslyšela, odstrčila závoru a pozvala poutníka ke stolu a později mu ukázala lože, kde může přespát. Mezitím si nachystala dýku a ve spánku chtěla poutníkovi probodnout srdce. Ten se včas vzbudil a křížkem, který měl po ruce, útok odrazil.

Poté bába uslyšela mocný hlas: „Běda tobě, bábo tvrdá, přiblížil se trestu čas! Pro zlato žes vraždit chtěla, v kámen budiž zakleta!“ Bába na nic nečeká, prchá z chýše a lesa ven. Najednou spatří před sebou ženu jako zjevení, která ji za své mrtvé dítě zaklela v kamení. Začala cítit, jak jí nohy tuhnou a celé tělo, až nakonec zkamenějí. Zůstala tak na pasece pro svou lakotu a nezřízenou touhu po zlatu.

Pomluva... A co dál?

Pomluvy hýbou celým světem, spousta lidí má na nich vybudovanou slušnou kariéru, ale co my, obyčejní lidé? Každý den se setkáváme díky televizi a bulvárnímu tisku s tímto problémem – pro někoho zábavou. Celebrity na rozdíl od nás mají možnost se krivému nařčení nebo fámě bránit, ale co my? Když se nějaká fáma nebo pomluva objeví na veřejnosti, bohatí lidé mají hmatatelný důkaz o pomluvě samé, protože tato „zábava“ je buď v tištěné, nebo televizní formě, a také mají peníze na zaplacení právníků. Většinou tyto pomluvy skončí ať už soudním nebo mimosoudním vyrovnáním plus jako bonus veřejná omluva. Obyčejný člověk s tvrzením jedna paní povídala by působil dojmem obecního blázna, bez důkazu, tak co dělat? Každopádně, i když budete sedět doma a nikam nebudete chodit, pomlouvám se stejně neubráníte, pro okolí budete podivín, který doma provádí všelijaké věci... A stejně máme z toho pomluvy další! Když se budeme trápit tím, co se o nás říká, ničím si tím svoje zdraví a pomlouvačům pusu stejně nezavřeme. Když na někoho půjdeme křičet, že o nás řekl to nebo to, buďto to ten dotyčný vůbec neřekl, nebo řekl a myslel jinak, než to bylo přetlumočeno, anebo to opravdu řekl, ale to stejně zapře, protože on přece není takový... No a výsledkem je opět další pomluva. Když budete chodit a vysvětlovat svému okolí, že to, co slyšeli, není pravda, také to nepomůže, nikdo neuvěří a spíš si řeknou, určitě to pravda je, proč by to jinak vysvětloval... A zase pomluva. Když vám někdo do očí neustále opakuje, že je upřímný člověk, tak to také stojí za úvahu. Upřímný člověk, podle mého názoru, nemusí dávat zvláštní důraz na to, že je upřímný, protože podle mě je někdy upřímnost skoro až drzost, ale když si dáme ruku na srdce, je jednodušší si vyrovnat účty s drzounem než falešníkem. Když budeme o někom říkat, že je tlustý – nezhubneme, že je škaredý – nezkrásníme, že je hloupý – nezmoudříme. Tak proč vlastně někoho pomlouvat? Nemáme svých starostí i radostí dost, proč se starat o cizí problémy, když jim nemůžeme ani nehceme pomoci, spíš jen ublížit... Proč se nezamyslet sami nad sebou, jestli jsme tak dokonalí a neomylní... Nikdo z nás není! A jestli někdo něco dělá takhle a já bych to dělal takhle, kde beru tu jistotu, že to moje řešení je to správné, nikdo v mezích zákona přece neudělal univerzální měřítko, podle kterého můžu někoho odsuzovat a nad něho se povyšovat... Tak proč ho pomlouvat? Proč mu závidět? V životě se dostaneme do různých situací, ať už dobrých nebo zlých, tak proč přát někomu něco zlého, proč ho pomlouvat? Nemá to cenu, s holým zadkem jsme na tenhle svět přišli a stejně tak i z něj odejdeme, život je příliš krátký na to, abychom někomu jinému ho zbytečně znepříjemňovali, tak proč?

Závěrem bych chtěla říct, že pomlouvám se bohužel neubráníme, jediné, co můžeme udělat, je to, že každému dáme šanci, aby nám ukázal, co v něm dobrého je!

Jarmila Ujčíková ml.

Oslavany zdraví Budišov

Nejdříve mi dovoluňte, abych Vás srdečně pozdravil z dnes již bývalého hornického města Oslavany. V další větě vysvětlím, proč Vám píši. V nedávné době byl ve Vašem městyse náš občan, který se tam dozvěděl, že otočná korouhev na Vašem kostele je ojedinělá. On se ale ohradil, že otočná korouhev je i na věži oslavanského zámku. Tento „incident“ se dostal k uším Vašeho občana pana Karla Pavlíčka, který se začal o věc zajímat. Zatelefonoval místostarostovi Oslavan inženýru Staňkovi, aby se dozvěděl, zda je to pravda. Po dohodě mu místostarosta poslal fotografie naší korouhve. Při té příležitosti mu sdělil moji adresu, že bych mu mohl sdělit nějaké bližší informace v souvislosti s tímto případem. Domluvili jsme se a zde podávám informaci pro Vás, občany Budišova o historii a současnosti Oslavan. Začneme dávnou historií:

Oslavany získaly své pojmenování po řece Oslavě, která po několika kilometrech v překrásné přírodě vytéká z hlubokých kaňonů, aby se ve čtyřech kilometrech vzdálených Ivančicích spojila s řekou Jihlavou a Rokytinou. O tom, že byl život v Oslavanech už v mladší době kamenné, svědčí vykopávky. První písemná zmínka o Oslavanech se objevuje při zakládání třebíčského kláštera v roce 1104. Toto výročí, 900 roků, jsme samozřejmě oslavili a při této příležitosti jsme vydali knížku Oslavany 900 let. Pak se zde objevují různá jména těch, kteří zde vládli. Kolem roku 1220 projížděla Oslavany nějaká paní Heilwiga ze Znojma, v té době vdova po nějakém pánovi z Myslibořic. Jí se tento koutek zalíbil a ve své zbožnosti se rozhodla, že zde postaví klášter. Ona sama byla majitelkou nějakých, dnes již zaniklých, vsí u Třebíče. Dohodla se s opatem třebíčského kláštera o směně pozemků v okolí Třebíče za Oslavany. Máme o tom dochovanou písemnou zprávu. Z ní se dozvídáme celý průběh směny, který je datován: „...dáno v Třebíči roku od vtělení Páně 1225 v měsíci červnu pod svědectvím...“ Krátce nato se začal stavět v blízkosti řeky Oslavy klášter. Dne 7. listopadu 1228 byl již tento první panenský (rozuměj ženský) cisterciácký klášter na Moravě vysvěcen olomouckým biskupem Robertem (v Brně tehdy biskupství ještě nebylo), za přítomnosti tehdejšího krále Přemysla Otakara I., jeho ženy Konstancie, markraběte moravského, mnoha rytířů a pánů. Jeho oficiální název byl Údolí svatě Marie (*Wallis sanctae Mariae*). Při vysvěcování předal král privilegia oslavanskému klášteru, který tím získal velká práva. Původní latinský dokument je uložen v Moravských zemských deskách. Samozřejmě kopie tohoto zápisu i český překlad jsou v Oslavanech rozšířené. Klášter získal brzy velké jmění, získal mnoho obcí, ale i patronátní práva nad kostely. Máme zápisy, ve kterých hrozí papežové tvrdými tresty těm, kteří by chtěli loupit, nebo jinak vydírat klášter. Dokonce kostel svatého Jakuba v Brně byl (před jeho vyhořením) majetkem oslavanského kláštera. V našem klášteře byla tehdy vystavěna trojlodní velká bazilika s krásným portálem, který se zachoval do dnešní doby. Jeptišky zde prožívaly a dožívaly svůj život v modlitbách. O polnosti, lesy, pastviny se jim starala mužská část kláštera, konvršové, kteří pečovali o celé hospodářství, ale nebyli mnichy, i když měli svůj hábit. Nechejme abatyši, její celý konvent (vedení kláštera) a jeptišky v jejich modlitbách a rozjímáních. Posuneme se do doby, kdy husitská vojska postupovala za svým cílem. Pro někoho slavná armáda, pro jiné barbaři. V Oslavanech máme pověsti, které se vztahují i k této době. Vypráví se již několik staletí o tom, že na nádvoří byla prastará lípa, pod kterou odpočíval slavný vojevůdce Jan Žižka z Trocnova. Pokud někdo sledoval jeho vítězná tažení na Moravu, pak ví, že v blízkosti Přibyslavi dne

11. října 1424 zemřel. Takže to, že zde seděl pod lípou, je smyšlenka, ale jako pověst se stále (i v současnosti) zveřejňuje. Další pověst vypráví o tom, jak byl oslavanský klášter pobořen a jeptišky byly utopeny v řece. Takto to s 250letým odstupem od domnělé události uvedl pražský vikář od svatého Víta Tomáš Pešina z Čechorodu. A jako tradice to funguje dále. Jenže v Archivu města Brna (AmB) našel ivančický badatel a historik Petr Fiala dokument, ve kterém Braxidis, abatyše oslavanského kláštera, píše dopis do Klosterneuburgu, ve kterém děkuje za to, že veškeré cennosti (kalichy, monstrance, ornáty a podobně) byly vráceny do oslavanského kláštera. Datování: „...vydáno roku po narození Krista roku tisícího čtyři sta dvacátého třetího, v den Povýšení svatého Kříže...“ (dne 14. 9. 1423). Z dalších historických materiálů víme, že někdy v té době byla husitská vojska posádkou ve čtyři kilometry vzdálených Ivančicích. Proč nevníkli husité do oslavanského kláštera? Proč jej nepobořili, nevyřabovali, nevyplenili a ani neublížili jeptiškám? Klášter nebyl nijak opevněn, neměl žádné bojovníky. Ba naopak. Již v roce 1427 požaduje klášter okolní obce a panství, aby řádně platili klášteru jejich dluhy a povinnosti. To znamená, že se sem husité nedostali a že nechali klášter v klidu. Určitě je to pro nás, i když je to hodně dávno, zajímavé a až nepochopitelně divné. Stejně tak se divila již tehdy i církev. Abatyše i celý konvent musely předstoupit 2. prosince 1467 před Viléma biskupa Nikopolského a vysvětlit, jak to bylo tehdy s husity a klášterem. Abatyše sepsala čtyři buly, ve kterých píše o té době (AmB číslo 548). Pokud by husité utopili jednu jeptišku, nebo některé z nich nějak ublížili, jistě by se tam tato informace objevila. Závěr nechť si udělá laskavý čtenář podle sebe. Skutečností je, že klášter fungoval dál. Jenže přišly nějaké požáry, povodně, stáří a další problémy. Takže klášter začal rychle chátrat a žádný „investor“ nebyl nablízku. Obyvatelky kláštera opustily objekt. Králové začali přidělovat již v té době odsvěcený a bývalý klášter různým rodům. Byli zde Krajířové z Krajku, Dubenští, Chlumečtí, z Polanky a mnoho dalších. Zpravidla jen využili ještě to, co zbylo a odešli. Objevili se v Oslavanech i Althanové. Až teprve tento rod začal s užitečnými rekonstrukcemi celého objektu. Postavili tři křídla prvního nádvoří, se kterými se dnes chlubíme. Z bývalého kláštera udělali hospodářské stavení. Protože tehdy již k oslavanskému panství patřilo šest obcí a jedna osada, muselo se někde skladovat obilí, seno a další zemědělské produkty. Vznikly nové sýpky, seníky, chlévy, stáje a další objekty. Zrušila se bazilika, ze které se udělala pouze kaple, která je k vidění do dnešních dnů. Ale i Althanové stárli. Dokonce vymřela oslavanská větev po meči. Dědička si vzala hraběte Mollarta z rodu, který přišel na Moravu z Francie. Jejich vnuk pak prodal celé panství 27. října 1712 klášteru Králové na Starém Brně. Tamní abatyše Maria Rosa Wegmonius se pustila ihned do oprav panství, které již mělo sloužit jako hospodářství starobrněnskému klášteru. Co všechno opravila, nevíme. Ale jistě roku 1714 opravila a vybudovala věž zámekové kaple do dnešní podoby. Nechala do ní zavěsit zvon Václav, který tam visel a zvonil až do 2. května 1917, kdy byl odvezen do války. Na vrchol věže nechala umístit pevný malovaný obraz Matky Boží, který tam vydržel až do roku 1958. Do makovice věže uložila různé dokumenty. Jisté je, že ještě v době, kdy klášter prožíval svoji slávu, určitě nějaká věž na bazilice byla, stejně tak tam byla i menší sanktusová věžička (nad oltářem). Stejně tak můžeme tvrdit, že v objektu kláštera byl nějaký zvon, kterým se svolávaly chovanky kláštera na bohoslužby anebo modlení. Stejně tak zvon oznamoval poledne, klekání a podobně. Brzy se objevil císař Josef II. Mimo jiné, i dobré věci, které zavedl, také likvidoval kláštery, pokud se nevěnovaly

nějaké humánní činnosti. Protože zde nebyl špitál a ani se jeptišky nevěnovaly přestárým lidem, „zkasíroval“ klášter Králové na Starém Brně a s ním i oslavanské panství. Krátce nato se začaly takto zabavené majetky pronajímat. Roku 1789 se zde objevil Jan Nepomuk Scharff z Kitzbühelu, který si vzal do nájmu naše panství na deset roků. Pak si vše koupil. O tom, že byl dobrým hospodářem, nás přesvědčuje ve své vlastnoručně psané Dějepisné poznámce z roku 1832, která byla uložena v makovici zámecké věže. Vlastnil kolem 1000 hektarů lesů, stejnou výměru půdy, vysázel tisíce ovocných stromů, pěstoval zejména ovce, kterých měl přes čtyři tisíce. Téměř neuvěřitelné, ale takto to potvrzuje. V roce 1842 umírá. Tři vnoučata mu vystavěla na místním hřbitově rodinnou hrobku (dnes smuteční obřadní síň), kde se pohřbívало do „peci“. To se truhla zastrčila do otvoru ve zdi a zazdila. Dne 6. srpna 1885 tyto vnučky prodaly v Luhačovicích celé panství židovské finančnické rodině Gomperzů z Vídně. Jejich svobodný syn, JUDr. Filip z Gomperzů, který se stal roku 1903 jediným majitelem panství, měl ještě v Brně textilní továrny a v dědictví získal po strýci zámek Habrovany (okres Vyškov). O svůj majetek se řádně staral. V makovici je zpráva z roku 1898 o opravě zámecké věže, kde se píše, že i obraz Matky Boží byl pozlacen a znovu natřen. Nastoupil fašizmus a všechn jeho majetek byl jako židovský zabaven. Po válce mu vše bylo zabaveno znovu jako německý majetek podle Benešových dekretů. On se odvolal, ale zábor byl potvrzen. Filip ale stejně v roce 1947 umírá. Zámek přešel do rukou obce, polnosti byly rozparcelovány mezi oslavanské zájemce, lesy přešly podpisy do jejich majetku. V zámku se zabydlel místní národní výbor (MNV), různé místní organizace, později se vybuďovala mateřská škola. Na zámku se opravovalo jen to, co „hořelo“. Po založení místního jednotného zemědělského družstva (JZD) se toto do zámku rovněž nastěhovalo. Jako ve většině případů, i naše družstvo se zde nechovalo dobře. Když JZD i MNV odešly ze zámku do svých nových objektů, získala prostor civilní obrana, sklad léčiv a depozitář Univerzitní knihovny. Od té doby byl oslavanský zámek tabu, vstup do něj nemožný.

Zámecká věž se začala vinou hniloby v druhé polovině padesátých let vychylovat a hrozila havárie. Proto bylo rozhodnuto, že se věž rozebere až po zděnou podezdívku, nechá se udělat celá nová podle původní konstrukce, včetně šindelů. Těsně před dokončením obnovy věže tehdejší předseda MNV R. D. požádal 16. března 1959 památkový úřad, zda by na špici věže nemohla být pěticípá hvězda. Památkáři v té době na to kývli a hned se objednala výroba hvězdy. Dne 1. prosince 1959 přijeli pracovníci, kteří vyrobenou hvězdu přes sto kg těžkou dovezli a namontovali ji na špici. Když se počalo demontovat lešení, věž se počala vychylovat. Vždyť celá váha hvězdy byla pouze na jednom centrálním sloupku. Tato hvězda se musela demontovat a vyrobila se jiná, lehká pouze několik kilogramů. Tatáž skupina pak ve středu 2. prosince 1960 namontovala novou, odlehčenou hvězdu, která měla průměr 35 cm. Tato hvězda (jediná na věžích církevních objektů v ČSSR) tam byla až do roku 2003, kdy se opravovala zámecká věž. Vyměňovaly se dřevomorkou a hnilobou poškozené trámy a dřevěné desky. Vyměnily se všechny šindele. Hvězda se sundala a máme ji k vidění v našem muzeu. Co nás ale nejvíce zklamalo, že nikde nebyl nalezen ani jediný ze zápisů, které byly při demontáži věže prokazatelně nalezeny. Původní historická madona se bohužel nezachovala, a proto byla vytvořena replika podle obdobných historických symbolů mariánského kultu. O rychlou realizaci a historickou dokumentaci se postaral

akademický sochař a restaurátor Jan Vích a reliéf Nanebevzetí Panny Marie umělecky ztvárnila akademická sochařka Nina Jindřichová.

Otočná assumpta představuje stojící Madonu s Děťátkem v náručí na půlměsíci. Výška větrné korouhve je 120 centimetrů a je vyrobena z laminátu a půlměsíc a paprsky kolem reliéfu jsou z měděného plechu. Celá korouhev je pozlácena plátkovým zlatem. Vztyčení mariánského symbolu předcházelo jeho slavnostní vysvěcení přímo v zámecké kapli. Vzhledem k tomu, že zámecká kaple je odsvěcena, byl nejprve vysvěcen symbol kříže a obětní stůl a poté proběhlo vlastní svěcení mariánského symbolu. Místní organizace KDU-ČSL a spolek Katolický dům věnovaly přípravě slavnostního aktu velkou pozornost a slavnostní vysvěcení proběhlo za velké účasti oslavanských i přespolních. Lesk celé slavnosti dodalo, že slavnostní mši celebroidal rosický děkan pater Provazník v součinnosti s páterem Obrtlíkem, administrátorem oslavanské farnosti. Jako host byl přítomen náměstek jihomoravského hejtmána ing. Šmíd. Starosta města Vít Aldorf přivítal přítomné a v krátkém projevu pohovořil o historii návratu mariánského symbolu na věž původního cisterciáckého kláštera Údolí Mariino. Místostarosta Miloš Musil informoval stručně o probíhající rekonstrukci zámku a Jan Kyselák v krátkém přehledu osvětlil historické kořeny vzniku kláštera, jeho vysvěcení za přítomnosti českého krále Přemysla Otakara I. i jeho osudy v době středověku a v období po druhé světové válce. Po úvodních projevech proběhla vlastní mše. Slavnostní atmosféru dokreslil dětský chrámový sbor, který zazpíval liturgické písně z kůru kaple. Ve středu 9. července 2003 byla mariánská korouhev umístěna na hrotopnici zámecké věže.

Samotné vyzdvížení a její usazení na věž trvalo asi tři hodiny. Vzhledem k tomu, že celý otočný systém Madony je proveden z nerezového materiálu, točí se i při slabém větru. Do nově vybudované měděné makovice bylo vloženo pouzdro s dokumenty, které byly k dispozici z dřívější doby, nebo s jejich kopiemi, stejně tak informacemi ze současnosti. Věž v zimních měsících máme osvětlenou. Ve věži farního kostela svatého Mikuláše visel zavěšený, ale nefunkční malý zvon. Byla domluvena zápůjčka tohoto zvonu pro zámeckou věž. Dne 8. prosince 2003 byl zvon snesen a vymýšlelo se jeho zvonění. Dne 6. května byl posvěcen a 12. července 2004 dopraven do zámecké věže. Od toho dne pravidelně zvoní třikrát denně.

Někteří z Vás, občanů Budišova anebo okolí, se mohou domnívat, že tato zprávička je vymyšlený blábol. Nic z toho není vymyšleno, písemné důkazy máme k dispozici. Tímto Vás zveme do krásných Oslavan, abyste navštívili náš zámek, středisko naší kultury. Dokonce zde konáme každou druhou sobotu v září již tradiční oslavanské historické slavnosti. Očekává se a pravidelně přijede král s manželkou na koních a celým doprovodem, se zbrojnoši, jeptiškami a lidem v tehdejším oblečení, předvádí se různé souboje, jsou zde k vidění lidová řemesla, v praxi výroba různých zajímavostí a mnoho dalších doprovodných akcí. Máme zde muzea. V přízemí zámku je hasičské muzeum, kde je vystavena hasičská technika. Stříkačky, které obsluhovali čtyři hasiči (hydrofory) a táhl je k ohni pár koní. Samozřejmě jsou zde i novější vlečené stříkačky za auta nebo traktory, ručně přenosná čerpadla, včetně berlovek. Nechybí ani ruční hasicí přístroje od nejstarších minimaxů po poslední výkřik techniky. V prvním podlaží jsou expozice vzniku kamenného uhlí, které se zde těžilo prvně na Moravě a také různá haviřská technika. Od roku 1913 do roku 1993 zde byla první přesporní velkoelektrárna na Moravě. Je k ní mnoho dokumentů a fotografií. Máme zde vystaveno mnoho elektrických přístrojů, včetně funkčního velína, kde to houká, bliká, spíná jako ve skutečnosti. Viděli jste pospolu přes 260 radiopřijímačů (každý jiný), navíc gramofony, z nichž pět je na kliku a funkčních? Gramorádia stolní i stojanové. Magnetofony, televizory, vysílačky. V další místnosti máme fotografickou techniku. Fotoaparáty, různé snímací, promítací, zvětšovací a jiné optické přístroje. Telefony a telefonní ústředny, signální a vyzváněcí přístroje. Dálnopis, usměrňovače pro nabíjení městských telefonních ústředí. Ale také žehličky, vařiče, trouby, vysavače, mixery a další elektrické přístroje. V části věnované přírodě Oslavanska je zachycen postupný vývoj od pra, pra až po dnešní dobu. Na druhém nádvoří máme vybudovanou štolu, kde předvádíme, jak to vypadalo v „havírně“ ve skutečnosti. V zámku máme funkční pivovar a stylovou restauraci, kde je možné i dobře pojiť a ochutnat naše pivo.

Takže co? Nedomníváte se, že by stálo za to, podívat se do těch bývalých hornických Oslavan? Jste srdečně zváni a určitě budete spokojeni. A to vše za vstupné 35 korun pro dospělé, pro ostatní 15 korun českých. Všechny zdraví a na shledanou se těší jménem oslavanských občanů a Vlastivědného spolku Rosicko-Oslavanska

*Kyselák Jan z Oslavan
Fotografie zaslal Ing. Svatopluk Staněk, místostarosta města Oslavy*

Jazykový vokýnko

Z nekonečné řady různých dalších slangů se dají vybrat ještě čtyři, které popíšeme v tomto čísle. V příštím čísle zpravodaje se pokusíme vybrat jen zajímavé výrazy z různých dalších slangů, čímž tuto rozsáhlou oblast lidové mluvy uzavřeme.

25 myslivecká mluva

Myslivec, pokud není zrovna *bžundal* (vracející se z honu bez úlovku), si většinou donese z *šoulačky* (lov pochůzkou), *ploužení* (hon) či z *čekání* na *kazatelně* (krytý posed) nějaký úlovek. Zvěř se u myslivců nazývá *matěj* (zajíc), *pěšák* (bažant, který běhá), *zakrslík* (srnec s nevyvinutým parožím), *čiplenka* (laň do roku stáří), *běhoun* (jednorozná sele černé zvěře), *lončák* (sele ve 2. roce stáří), *sekáč* (kňour ve 3. roce) a jiné.

Pojmenování částí těla úlovku se liší i podle toho, o jakou zvěř se jedná. Uši se většinou nazývají *slechy*, oči jsou často *světla*, ale nohy mohou být *běháky* (u běžců), *stojáky* (ptáci), *plováky* (kachny a vodní ptáci), *vesla* (labutě a husy). Zobák u sluky se nazývá *píchák*, špička zobáku vrubozobých ptáků je *nehet*, ohnutý zobák je obecně *drápek*, zatímco dráp bývá u dravé zvěře nazýván *pařát*. Spárkatá zvěř žere *svírákem*, zajíci, králíci, veverky, ondatry a svišti mají *hubu*, šelmy přijímají potravu *mordou*, příp. *mordičkou*. Zubům u divočáků se obecně říká *zbraně*, u kňoura jsou to dole *páráky*, nahoře *klektáky* a bachyně má *háky*, hlodavci mají přirozeně *hlodáky*, zajíc, svišť a ondatra i *struhy*. Šelmy disponují *trháky*.

Na druhé straně těla má bažant *klín*, tetřívěk *lyru*, tetřev, krocan a drop mají *tatrč*, jeřábek, koroptev a sluka *tatrček*, sovy a dravci *rejdrovák*, prasata, zajíci a králíci mají *pírko*, veverka, svišť a rys *chvost*, jezevec *štětec*, vydra *prut*, lasice jen *proutek*, medvědi a spárkatá zvěř mimo prasat mají *kelku*, ondatra a někteří ptáci se musí spokojit s *ocasem*.

Zvuky zvěře mají také svá pojmenování: dravci *křičí* i *pískají*, sluka *píská* i *kvorká*, výr *bublá* nebo *cvaká*, drop *bubnuje* a *dudá*, bažant *hovoří* či *kodrcá*, koroptev *čiríká*, kachna *káchá*, tetřev *puká*, tetřívěk *pšouká* či *bublá*, kňour *klektá*, zajíc *mrouká*, vřeští nebo *naříká*, jelen *burácí*, *brouká*, *huká* a *mrmlá*, jelen sika, kamzík, muflon a svišť *hvízdají*, los *cinká* a *troubí*, veverka *čoká*, *mrouká*, *mlaská* a *sviští*, pes a liška *vydávají*, pes i *hlásí* nebo *zaštěkává*, liška *vrní*, *skučí* a *skolí*. Vlk také *skolí* a *vyje*.

I lovci mají *zbraně* (*dvojka* má hlavně vedle sebe, *kozlice* či *koza* má hlavně nad sebou) a různé pomůcky, např. *balabán* (vycpaný tetřívěk). Na loukách můžeme spatřit *buchty* (zrytá hlína od černé zvěře).

A tak zvedněmež levici s plnou sklenicí a Lovu zdar!

26 slang lékařský

Myslivec se lehce může dostat do péče lékařů. Ti disponují rozsáhlým slangem, mnohdy velmi odborného rázu. Náš člověk je ovšem poloviční lékař, a co nezjistí v ordinacích, uvidí v televizních seriálech, které se bez nějakého doktora těžko obejdou. Velká většina slov ostatně bývá zkratkou či zkomolením cizojazyčného nebo odborného výrazu. Přesto je jich mnoho srozumitelných, některá jsou docela zajímavá. V každém případě v psychicky mnohdy vypjatém prostředí vládne smysl pro humor, zákonitě pak ten černý.

Nemoci nechodí po horách. Může nás potkat *karas* (ne bývalý poslanec, ale rakovina), *hepka* (žloutenka), můžeme mít i zánět *apendisku*, *apend'oura* či *kejklíku* (slepého střeva), přičemž se nám snad nestane *alouis* (operace zdravého téhož), při porodu je někdy nutný *kajzr* (císařský řez).

Na nás starší už leze *dědečkytýda*, příp. *babičkytýda* (změny a zdravotní obtíže způsobené věkem). Snad to ale ještě není *němec*, tj. *alchajmr* (Alzheimer). Můžeme mít i zvýšený *chocholouš* (cholesterol), nebo jsme *dejcháci* či *kašláci* (pacienti s bronchitidou), chytili jsme *brebery* (pohlavní choroba) nebo *tripl* (kapavka), případně máme v nepořádku *gastr* (trávicí ústrojí). Někdo může potřebovat *fejslift* (plastické vylepšení obličeje). V každém případě jsou pak v čekárně u lékaře *lurdy* (nabito).

Pacienti se dělí na oblíbené, např. *richard* (bohatý pacient), a neoblíbené, třeba *šestinedělka* (hloupá pacientka – nedělí šesti) nebo *cement* (hloupý pacient – cementacio cerebri = tuhnutí mozku).

K léčbě pacientů se používají různé pomůcky či prostředky, např. *dřevo* nebo *nanuk* (dřívko k vyšetření krku), *uchoš'our* (vatová tyčinka), *peňák* (penicilin) a velmi populární je nádoba na moč, zvaná *šampuska*, *močka*, *močovka*, *válec*, *džbán*, *džbánek*, *chcačka*, *chcankoš*, *chcavec*, *špičatka*. Pokud jde chirurg na *lahváč*, nepotřebuje se osvěžit, nýbrž jde udělat LAVH (laparoskopicky asistovaná vaginální hysterektomie). A je jasno.

I lékaři mají svá označení. Někteří pracují na *čůrárně* (urologie), na anesteziologicko-resuscitačním oddělení potkáme *áraře* či *áristu*, před operací se nás obvykle zmocní *dusič* (anesteziolog). K méně oblíbeným, avšak velmi potřebným patří *denták*, *zubák*, *kazizub*, *vrtáč*, *vrták* (vše stomatolog), důležitý je i *očař*, *okař*, *okoun*, *okulár*, *slepos* (oční lékař). Nejvíce pojmenování si vydobyl sanitář, vulgo *lapiduch*, *sanitáre*, *saník*, *santa*, *modrák*, *modrásek*, *modřiňák*, *makáč*, *podržručník*, *pomocník*, *filip*, *řízek*, *sluha*, *utřířít'*, *typan*.

Pokud zklame úsilí všech předchozích, lékaři nezbyvá, než vyplnit *šterbku* (úmrtní list) a putujeme k patologovi, který má též mnoho přezdivek – *paťák*, *paťáč*, *pitvák*, *pitval*, *pitvař*, *pitvateľ*, *řezník*, *havran*, *hrobka*, *mrtvolog*, *rakolog*, *slaviček*, *š'oural*.

Dál už to není.

27 slang číšnický

Jako ukázkou staršího slangu můžeme vybrat mluvu brněnských číšníků v první polovině minulého století, jak byla popsána v časopise Naše řeč č. 4/1934 (<http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=2802>), ze kterého jsou následující ukázky.

Lid číšnický se dělí na *vrchňáky* či *vrchňase*, *kafáky* alias *kafoně*, *výčepáky* a *špajzáky* (jídloňose).

Host se podle oblíbenosti nazývá *tuli* (dobrý), *tuna* (pracháč), jakož i *křen* či *kořen* (nezkušený).

Pije se *bláto* a *marast* (pivo), k tomu *šutr* (rum) a jí se *flákota* (maso), *co den dal* (sekaná), *šnátrová trnda* (tlačenka), a také *tažné vuřt* (koňský salám).

U číšníků (zejména těch vrchních) jsou však nejdůležitější *granty*, *dajty*, *rantiále* (peníze).

Mince (jsme před 80 lety) 10 h je *paťoch*, 20 h *finc*, 50 h *psotník*. Koruna má jméno *křunda*, *krándlá*, *fándla*, *vrána*, *rutna* a *tipl*. 5 Kč je *bur*, *buró* nebo *placek*, *culena*, 10 Kč je *klika* nebo *krunpna*, 20 Kč je *dopl*, 50 Kč *půl kola* (*kila*), *halbman*, 100 Kč je *zelená*, *hradčany*, *mařena* a také *kolo*, *kilo*, *man*, 500 Kč *pětikolo*, *pětiperioda* nebo *cihla* a 1000 Kč byl *tácek*, *taliř*, *fecna*, *rizna* (vídeň. Ries, Riesenmann).

Spropitné číšníkům se nazývalo *bakšiš* nebo *mejto*.

28 výplody politiků

Přestože určení zpravodaje vylučuje tištění politických názorů nebo prezentací, nemůžeme pominout slang politický. Ono ani tak o slang nejde, různost politických názorů vylučuje, aby se reprezentanti malé nebo velké strany shodli na čemkoli se stranami ostatními. Přece jen se však (nejen) v parlamentu vyskytují ustálená rčení a obraty, které se snad dají za jakousi specifickou hantýrku považovat. Abychom zachovali apolitický ráz našeho periodika, podíváme se na to *napříč politickým spektrem* (netřeba výkladu, stačí 404 000 odkazů v Googlu!)

Pokusíme se alespoň trochu srozumitelně přeložit nesrozumitelné výroky občas slyšené ve sněmovně:

dehonestovat – udělat z poslance vola

legislativní kutilství – aktivity poslanců k „vylepšení“ zákona

mimo rozlišovací schopnost – o tom nevím zholo nic

nekonečně vzdálené – v naprostém protikladu

nenulové náklady – to by ani Rothschild nezaplatil

nulová tolerance – s tím nechci nic mít

odklonit peníze – ulít prachy

právně vyčistit – vytvořit skulinu v zákonu k možnosti jeho obejití

provolit – protlačit návrh za cenu protislužeb opozice

standardním způsobem – jak jsme to zvyklí zaonačit

vykomunikovat – ukecat

no comment – nebud'te zvědavej

Šťastné volby...

Ladislav Dokulil

Řeka smíření

je ponorná řeka.

Duní.

Pod krajinou,

pod podlahou nebes,

pod kroky

našich mijejících životů.

Ukřývá se v hlubinách

a ozvěnou mate naše srdce.

Možná, že ani není.

Možná se propadla až příliš.

Možná že se jen líně přelévá.

Sem a tam.

A přece.

Každá slza je přítokem

jejího vzdáleného toku.

Václav Vokolek

SPORT

Budišovský fotbal oslavoval

Prosluněný sobotní den 28. 7. přivítal na budišovském hřišti, v rámci oslav 70. výročí založení fotbalového oddílu v Budišově, všechny příznivce tohoto u nás tak oblíbeného sportu

Na hřišti se od rána až do podvečerních hodin postupně představilo několik generací hráčů, od těch, jež stály u základů budišovské kopané až po potěr, v němž je naděje na pokračování bohaté tradice. Ke zdárnému průběhu utkání přispěla svými výkony trojice rozhodčích Bohumil Voneš, Antonín Jurka a Petr Karas.

Ve středu oslav bylo ocenění těch, kteří stáli u zrodu fotbalového oddílu, a dalších, kteří během let tvořili jeho pilíře. Ocenění předávali poslanec poslanecké sněmovny František Bublan, starosta obce Petr Piňos, Miroslav Vrzáček, předseda fotbalového svazu, Radek Zina, předseda sportovní technické komise, Karel Věžník, vedoucí A mužstva a Antonín Večeřa.

Výstava fotografií a dobových materiálů v kulturním sále základní školy, bohaté občerstvení a hudba slavnostní atmosféru dokreslily.

Budišovský fotbal se v současné době nachází na vrcholu své bohaté historie. Účast v I. A třídě krajské soutěže, travnaté hřiště, návštěvnost na domácích utkáních kolem 200 diváků, to muselo zakladatele oddílu zahřát u srdce, na druhé straně je to pro mladé velká výzva do budoucnosti. Nelze si než přát, aby ji nepromrhali, ale využili.

Ocenění zakládajících členů fotbalového oddílu

Stojící zleva: František Bublan, Petr Piňos, Bohumír Machát, Antonín Žák, ?, Zdeněk Syrový, Jaroslav Vrba, Miroslav Vrzáček – předseda fotbalového svazu, František Pospíšil, Josef Vít a Radek Zina – předseda sportovní technické komise

Klečící zleva: Antonín Večeřa, Karel Věžník a David Kašpar

Zasloužilí členové fotbalového oddílu

Stojící zleva: Josef Karas (přebírala manželka Pavla Karasová), Leoš Karas (přebíral syn Petr Karas), Alois Dítě, Josef Cabejšek, Alois Nováček, Bohumil Voneš, ?, Jiří Černý, Miroslav Vrzáček, Petr Piňos a Radek Zina

Klečící zleva: Jiří Hort (převzal syn Jiří Hort), František Bublan, Antonín Večeřa, Milan Pavlíček, Lubomír Borůvka, Karel Věžník a David Kašpar

Vzpomínka na dvě nezdařená utkání, aneb fotbal nekončí

Sedmdesát let v životě je přece jen délka, kdy už recapitulujeme prožitý čas. Jak je to s fotbalem, kdy byl založen místní klub? V té době už ve světě bylo odehráno několik mistrovství světa, byly zde olympijské hry, nemluvě o rozjetých ligových soutěžích ve světě.

I když nepatřím mezi pravidelné účastníky fotbalových utkání, přece jenom jsem jich za tu dobu dost viděl. Většina z nich zapadla v zapomnění, ale některé z nich se vryjí do paměti tak, že si na ně i po létech člověk vzpomene. Mezi takové se zařadila i dvě, která měla něco společného. V obou jsme hráli s mužstvem Starče a obě skončila ne-li inzultací, tak pořádnou melou.

Koncem května 1966 se mělo hrát předposlední utkání okresního přeboru mezi Sokolem Budišov a Starčí. Jen vítězství zajišťovalo jednomu z mužstev setrvání v okresním přeboru, remíza znamenala pro oba týmy sestup do III. třídy. Toto utkání rozhodoval rozhodčí Jaromír Čejka z Boroviny, pozdější ligový a mezinárodní rozhodčí. Vzhledem k tomu, že oběma mužstvům šlo o hodně, bylo utkání hodně vyhocené a mužstva se snažila strhnout vítězství na svou stranu. I přesto, že byly proti domácím odpískány dvě penalty, utkání nakonec skončilo smírně, což pro obě mužstva znamenalo sestup do nižší soutěže.

I když pan Čejka písal v mezích regulí (podle mne), po závěrečném hvizdu to začalo vřít. Hráči i diváci se seběhli ke škole, kde byly kabiny pro hráče, a v nastalém chaosu byl pan rozhodčí inzultován. S modřinami se s pomocí pořadatelů dostal kolem bývalé ordinace zubaře ven a na motocyklu odjel do Třebíče. Následoval postih pro celý oddíl.

Přesně za rok mělo toto utkání jakoby pokračování. Při utkání se stejným mužstvem, za naší brankou, kde jsem stál i já, provokovali mladí hoši ze Starče našeho brankáře. Ve zlé předtuše jsem toto místo před koncem utkání opustil. Po závěrečném hvizdu oběhl domácí brankář branku a překvapení hoši, než se stačili vzpamatovat, schytali pár ran (jeden prý přišel i o kus zubu). Vše vyvrcholilo melou všech, kdo se tam seběhli.

Vedle radosti z vítězství a na druhé straně smutku z prohry přináší fotbal i takové vyhocené situace, ke kterým jsem se ve vzpomínkách vrátil. Možná důležitější než toto vše je, že i přes prognózu jednoho ze sportovních odborníků v krajských novinách roku 1970 o tom, že za dvacet let již fotbal lidí nepotáhne a do popředí se dostane především motoristický sport, fotbal i nadále žije. Budišovský fotbal se v současné době nachází na vrcholu své bohaté historie a nutno dodat, že diváky táhne. Do budoucna mu přeji, aby tomu tak bylo i nadále.

Alois Bačák

Mužstvo Starých pánů TJ Budišov-Nárameč v Budišově nad Budišovkou

Přelom července a srpna přináší již tradiční fotbalová setkání Budišovů – městyse Budišova a města Budišova nad Budišovkou. Mužstvo Starých pánů odjelo ve složení Josef a Pavel Karasovi, Pavel Vidlák, Alois Nováček, Karel Kružík, Petr Raušer, Richard Ležák, Karel Suchánek, Martin David, Svatopluk Pokorný, Milan Koš, David Kašpar, Ladislav a Vítězslav Glovaczovi a Josef Čáslava. Jako manažer a trenér mužstva zde byl také Josef Cabejšek. Komplikací bylo, že nemohl ze zdravotních důvodů jet náš

pravidelný brankář Radek Janák. Do branky se musel nakonec postavit Karel Kružík a byl i na tomto postě oporou.

Tradiční turnaj na počest zasloužilého člena místního oddílu kopané Josefa Graclíka se konal dne 4. 8. 2012 a domácí pozvali následující mužstva:

Domáci TJ Budišov nad Budišovkou, TJ Spálov, TJ Vítkov, naše mužstvo TJ Budišov-Nárameč a mladší rezervu domácích pod názvem Blue sewen Budišov nad Budišovkou.

Na perfektně připraveném hřišti se pak tato mužstva utkala systémem každý s každým v utkáních trvajících po 30 minutách.

Naším prvním soupeřem bylo mužstvo Blue sewen Budišova nad Budišovkou. Bylo to utkání vyrovnané, kde jsme měli mírně navrch, což se projevilo i na skóre. Brankář domácích vyrazil prudkou střelou z dálky Víti Glovacze a dobíhající útočník Sváťa Pokorný pak dopravil přes ležícího brankáře míč do sítě. Utkání ale nakonec skončilo remízou 1:1. V poslední minutě se domácím podařil rychlý únik po levém křídle a následující centr jejich útočník zpracoval a z těžkého úhlu prostřelil vše, co mu stálo v cestě.

Dalším soupeřem byl Spálov. Většinu utkání byl míč na našich kopačkách a soupeře jsme nutili k chybám. Jednu z nich využil Víťa Glovacz, když zachytil špatný výkop brankáře Spálova, obešel dva obránce a pak z těžkého úhlu tvrdou střelou do protilehlé šibenice skóroval. Zkrátka paráda. Druhý gól přidal Sváťa Pokorný, kdy opět byl ve správný čas na správném místě. Pavel Karas tvrdě vystřelil. Míč brankář Spálova neudržel v rukavicích a Sváťa míč dopravil přes brankáře do sítě. Pak jsme soupeři dovolili také vstřelit branku, ale jak se říká konec dobrý – všechno dobré. Konečný výsledek byl tedy 2:1 pro nás.

Třetí utkání se nakonec ukázalo jako rozhodující. Naším soupeřem bylo mužstvo Vítkova.

Rozhodnutí přinesl začátek utkání, kdy po nepřesné zpětné hlavičce Ládi Glovacze šel útočník Vítkova sám na našeho brankáře a skóroval. Ještě jednou byl v hlavní roli Láďa

Glovacz, když po zmatcích v našem pokutovém území vykopl míč mířící do naší svatyně z brankové čáry. Po tomto nepovedeném začátku jsme soupeře prakticky zavřeli na jeho polovině a až do konce utkání jsme dobývali jeho branku. Při rohovém kopu na polovině soupeře šel v posledních minutách utkání hlavičkovat i náš brankář Karel Kružík. Bohužel, naše snaha byla marná a utkání skončilo porážkou 0:1.

Výsledky ostatních utkání vedly k tomu, že poslední utkání v turnaji mezi oběma Budišovými již mohlo rozhodnout jen o pořadí na druhém až pátém místě. Vítězem turnaje se stal náš přemožitel z předešlého utkání mužstvo TJ Vítkov.

Poslední utkání se nakonec stalo jednoznačnou záležitostí našeho mužstva a sólovou partií pro našeho útočníka Víťu Glovacze. Vstřelil tři góly po našich kombinačních akcích a nakonec po faulu na něj sám proměnil i penaltu. Výsledek 4:0 pro nás – 4 vstřelené góly měly jen jednoho autora a tím byl Vítězslav Glovacz. Víťa Glovacz se pak s 5 góly dělil o první místo nejlepšího střelce turnaje s hráčem Vítkova.

Konečné umístění našeho mužstva v turnaji – 2 místo.

Na závěr lze konstatovat, že mužstvo Starých pánů opět ukázalo sílu a udělalo maximum pro dobrou reprezentaci našeho městyse v družebním městě.

A v roce 2013 při turnaji O pohár starosty městyse Budišova se budeme těšit na návštěvu našich přátel z Budišova nad Budišovkou.

Ing. Ladislav Glovacz

Bude lacinější chleba?

Vždycky, když národ oslavuje velké vítězství našich sportovců, ozývají se škarohlídi, kteří namítají, že stejně lacinější chleba nebude. No, nebude, vypadá to dnes spíše, že bude dražší, ale určitě to nezpůsobí výkony našich ani jiných sportovců.

Budišov tentokrát neměl na olympiádě mnoho příležitostí k obavám o cenu chleba. Petr Svoboda si léčí zranění a ani jeho (dnes již) manželce Jiřině Ptáčnickové se nevedlo tak, jak doufala. I když – šesté místo na světě není zrovna neúspěch.

A co se týče celé české výpravy v Londýně, tam mohla zavládnout nejen spokojenost, ale i nadšení. Devatenácté místo v pořadí získaných medailí je (po třech méně úspěšných olympiádách – 28., 42., 24.) velký úspěch, umocněný kvalitou tradičně úspěšných zemí umístěnými za námi: Severní Korea, **Španělsko**, **Brazílie**, Bělorusko, Polsko, **Kanada** (!), ta s celkem osmnácti medailemi (téměř dvojnásobek těch českých) byla 36. Je dobré, že alespoň ve sportu můžeme být na náš český národ trochu hrdí. Jinak (když se tak kolem sebe kriticky podíváme) máme k hrdosti na to, že jsme Češi, pramálo důvodů. A ke skákání (i když jsme Češi) tak moc důvodů nemáme.

U nás v Budišově musíme lokální hrdost odložit, letos jsme svého favorita neměli, ale není to poprvé, kdy měl Petr problémy, a vždy se dokázal velmi úspěšně vrátit, i když mu to zatím vyšlo jen do haly.

A tak – É a vez do Rio!

Ladislav Dokulil

SPOLEČENSKÁ RUBRIKA

Svatba mistrů Evropy

V areálu Zadov na Šumavě spojili dne 21. 9. 2012 své cesty Petr Svoboda z Budišova, mistr Evropy v překážkovém běhu na 60 m a Jiřina Ptáčnicková z Plzně, mistryně Evropy ve skoku o tyči

Oddávajícím byl lanškrounský děkan Zbygniew Jan Czendlik, kaplan českých olympioniků. Hostina proběhla na horské chatě Kateřiny Neumannové. Celé to moderoval Leoš Mareš, zazpívala Monika Absolonová. Paní Jiřina se nadále bude jmenovat Svobodová.

Za celý městys Budišov i čtenáře Budišovského zpravodaje jim naše redakce přeje hodně štěstí a úspěchů ve společném životě i ve sportu

Fotografie poskytla rodina Svobodova

Blahopřání

Dne 3. 7. 2012 oslavil 90 let pan František Bednář – muzikant z Budišova. Do dalších let hodně zdraví přejí

kamarádi z hospody

Pozvánka na koncert Společná věc

Na koncertě Společná věc Tomáše Pfeiffera již šestým rokem můžete zažít krásu zvuku i tajemnost výpovědi filmového příběhu s všelidskými tématy. Obrazový doprovod v unikátní parabolické projekci vás provede nejen vzájemným lidským souzněním s krásou duše. Ve skladbě Patria Deum lze zažít a vnímat úžasné, dosud málo známé záběry vesmíru. Celý vjem je umocněn tóny Vodnářského zvonu. Na závěr koncertu se můžete přijít podívat na tento jistě neobvyklý nástroj zblízka. Je potěšením i zážitkem vidět nádherný levitující svět kapiček vody, které jsou obrazem jednotlivých tónů.

Info: www.dub.cz Koncert se koná v úterý 6. 11. 2012 v 18:30 hodin ve Velkém Meziříčí, Jupiter club, Náměstí 17. Předprodej vstupenek: e-shop www.dub.cz a programové oddělení JC, tel. 566 782 004.

POČASÍ

Měsíční úhrn srážek

červen	78,5 mm
červenec	76,7 mm
srpen	35,1 mm

Správný konec druhého odstavce na str. 39, v textu „Nezradils – zemřels, abychom žili“, zní:

Vdova se po třech letech vdala za Františka Nejedlého, s nímž měla další tři děti (jedním z nich **byl František Nejedlý, jehož dcera Ludmila se provdala do Budišova**).

Konec pátého odstavce má být:

V roce 1932 dochází ke stěhování do Hranic na Moravě a v roce **1934** do Kroměříže, kde si **postavili dům**.

Šestý odstavec má začínat:

K významnému zlomu dochází v životě Ludvíka Svobody a jeho rodiny (a nejenom jich) po Mnichovské dohodě a následném obsazení pohraničního území v roce 1938. Po 15. březnu 1939 **přichází z Prahy** nabídka správcovství octárny v Bzenci.

Vojenská skupina v sedmém odstavci má název **SIN**, nikoliv SIN.

Na straně 41 ve čtvrtém odstavci místo Jana má být Jaroslava: ...tři bratry **Jaroslava**, Ludvíka, Františka a sestru Františku...

Děkujeme za upozornění na nepřesnosti.

A ještě fotografie navíc:

Jan Doležal z Heřmanic před zatčením

A příští rok se navraťte...

Foto Karel Pavlíček

OBSAH

<i>Křehké věci</i>	1
ZE ZASTUPITELSTVA MĚSTYSE	3
Usnesení č. 11 z jednání zastupitelstva městyse Budišov ze dne 19. 6. 2012	3
Usnesení č. 12 ze zasedání zastupitelstva městyse Budišov ze dne 26. 7. 2012	4
Komunikace a chodníky v Budišově	4
ZPRÁVY	6
Budišovský zámek jinak	6
Misijní rodina Donum Dei (Boží dar)	15
Chovatelé opět na výbornou	16
Aleje 2012	18
Barattové	20
<i>Fialka</i>	21
Z HISTORIE	22
Jaroslav Man – letec	22
Fotografický archiv Míly Gail, roz. Janové	26
Z historie budišovské školy XIV	27
Fotografický archiv Jiřího Doležala	28
<i>Ročník 1924 v roce 1946 u odvodu</i>	28
<i>Ročník 1924 na výroční schůzi JZD Budišov asi v roce 1972</i>	28
<i>Boží Tělo (někdy v 50. letech)</i>	29
<i>KÁMEN ŠESTÝ</i>	29
Z BUDIŠOVA A OKOLÍ	30
Začíná nový školní rok	30
Budišovským nespavcům	31
Model kostela Nanebevzetí Panny Marie a sv. Gotharda v Budišově	32
Z věže budišovského kostela	32
Duše ze mlýna	41
Budišov se směje i pláče	42
Ohlédnutí za projektem Perspektiva aneb učíme s projekty II	43
Není projekt jako projekt	44
Sbor dobrovolných hasičů Hodov	45
Zkamenělá baba u Pocoucova	51
Pomluva... A co dál?	55
Oslavany zdraví Budišov	56
Jazykový vokýnko	64
<i>25 myslivecká mluva</i>	64
<i>26 slang lékařský</i>	64
<i>27 slang čísnický</i>	65
<i>28 výplody politiků</i>	66
<i>Řeka smíření</i>	66
SPORT	67
Budišovský fotbal oslavoval	67
Vzpomínka na dvě nezdařená utkání, aneb fotbal nekončí	70

Mužstvo Starých pánů TJ Budišov-Nárameč v Budišově nad Budišovkou	70
Bude lacinější chleba?	72
SPOLEČENSKÁ RUBRIKA	73
Svatba mistrů Evropy	73
Blahopřání	74
Pozvánka na koncert Společná věc	75
POČASÍ	75
Měsíční úhrn srážek	75
Tak nám v Budišově přšelo na Medarda	76
OPRAVA	76
Opravte si	76
A příští rok se navraťte...	78